№ 241 (2741) ■ Середа, 19 грудня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

Сьогодні православні християни і греко-католики відзначають день Святого Миколая. Найбільше тішаться дітлахи, бо цього дня Миколай кладе дітям подарунки під подушку чи в панчохи. А в давні часи 19 грудня варили пиво, запрошували гостей і веселилися кілька днів.

Фото Сергія КУЗНЄЦОВА.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1796 р. Помер Петро Рум'янцев-Задунайський, генерал-губернатор Малоросії в 1764-81. При ньому ліквідовано залишки політичної автономії України й остаточно покріпачено селянство. ■ 1906 р. У Дніпродзержинську (тоді — Кам'янське) народився Леонід Брежнєв, керівник Радянської держави у 1964-82 роках. ■ 1919 р. Всеукраїнський ревком прибув до Харкова, який відтоді (до 1934 р.) став столицею України. ■ 1920 р. Народився письменник і дисидент Микола Руденко, перший голова Української Гельсінської групи. ■ 1964 р. Пуск першої черги Київської ГЕС.

Парламентські групи — рушії діалогу

Україно-французькі міжпарламентські зв'язки інтенсивно наповнюються реальним змістом після візиту в Україну Голови Сенату Французької Республіки Крістіана Понселє, що відбувся 1999 року. На цьому наголосив Голова Верховної Ради Іван Плющ під час учорашньої зустрічі з керівником сенатської групи дружби «Франція—Україна» Патрісом Желяром. Іван Плющ зазначив, що рушіями міжпарламентського діалогу є саме такі групи, створені в парламентах обох держав. «Певною мірою міжпарламентські зв'язки вплинули і на міждержавні відносини загалом, і цього року значно активізувалось економічне співробітництво», — сказав Голова Верховної Ради. Він наголосив, що товарообіг між країнами за перше півріччя цього року зріс аж удвічі.

Розповідаючи про ситуацію в Україні, Іван Плющ назвав її «стабільною і політично, й економічно».

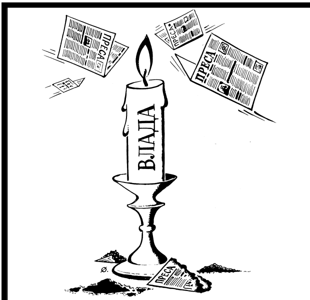
Парламентська хроніка

Влада не реагує на порушення прав

Ранкове та денне засідання 18 грудня

На початку сесійного дня Голова Верховної Ради Іван Плющ привітав народного депутата Володимира Черепкова, який замість Олексія Костусєва поповнив фракцію соціалістів. Далі парламентарії оприлюднили запити та заяви. Зокрема, голова Тимчасової слідчої комісії ВР Олександр Жир зазначив: стурбованість міжнародної спільноти щодо порушення прав людини в Україні ігнорується владою. Крім того, Генеральний прокурор, його заступники перешкоджають діяльності комісії. Заступник Голови ВР Степан Гавриш запевнив, що найближчим часом буде переглянуто порядок денний пленарного тижня, аби знайти час для заслуховування інформації Тимчасової слідчої комісії.

(Закінчення на 2-й стор.).

Свободи забагато не буває

4

"Схаменіться,

Драматична історія відчуження і повернення теплохода «Тарас Шевченко», якій вже час покласти край.

(Матеріал читайте на 15-й стор.).

будьте люде!.."

У номер

Степан Гавриш: офіційний статус іншій мові — вибухівка під суспільство

Таку думку висловив заступник Голови ВР на черговій прес-конференції, аналізуючи цьоготижневі законодавчі зусилля парламенту.

У цьому році, наголосив він, парламентаріям залишилося працювати у пленарному режимі лише цей тиждень, а до завершення нинішньої, восьмої сесії — ще два тижні у січні. Отже, лише три четвергові дні передбачено для прийняття тих чи інших найважливіших законопроектів. Утім, як ми уже повідомляли, Степан Гавриш не виключає, що в разі неприйняття основного економічного закону року — бюджету-2002 — депутати проголосують за встановлення до нового року додаткового дня голосування.

(Закінчення на 2-й стор.).

Нещасний випадок раз, нещасний випадок два...

8

Вибори-2002

Доручення дано. Демократія переможе

Президент України Леонід Кучма зобов'язав керівників центральних органів виконавчої влади надавати всебічну підтримку Центрвиборчкому в організації проведення виборів, забезпечити цілковите і вчасне фінансування витрат на ці потреби в межах, що їх передбачено чинним законодавством.

Л. Кучма доручив також забезпечити беззастережне дотримання органами державної влади законів України та актів глави держави, що стосуються питань проведення майбутньої виборчої кампанії.

Такі доручення Президент дав на зустрічі з членами Центрвиборчкому, в якій взяли участь Голова Верховної Ради України Іван Плющ, державний секретар Кабінету Міністрів Володимир Яцуба, повідомило **агентство «Інтерфакс-Україна»**, посилаючись на управління інформації та зв'язків з громадськістю глави держави.

Преферанс під протокол

10

Коментар

Хто нашептав, що прозорі вибори загрожують Конституції?

Закон «Про обов'язкове проведення передвиборних теледебатів та радіодебатів під час передвиборних кампаній по виборах Президента України та виборах народних депутатів України», прийнятий минулого тижня Верховною Радою, має найприкладніше завдання: допомогти електорату обирати не «котів у мішку», не стандартні програми, зворушливо продубльовані красивими обіцянками (що пізніше, як правило, еволюціонують у фата-моргану, часто в комплекті із самими обранцями), а конкретних об'єктів свідомого вибору.

(Закінчення на 2-й стор.).

Новосілля під Новий рік

В Одесі 75 сімей військовослужбовців Балтського гарнізону справляють входини в нові квартири. Символічний ключ командувачу військ Південного оперативного командування Олександру Затинайку вручив директор ТОВ «Балтська швейна фабрика» Микола Вербецький — саме його підприємство стало генеральним підрядником будівництва. А потім командувач разом з головою облдержадміністрації та облради Сергієм Гриневецьким видав ордери офіцерам і прапорщикам. Завдяки сприянню облдержадміністрації, що залучає до побудови житла інвесторів, з початку року в області здано понад 1,5 тисячі квартир для військовиків, повідомляє **наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

***

Нинішнього року новоселами у Вінниці стало вдвоє більше сімей, ніж торік. Квартири отримали, зокрема, і педагоги та майстри профтехучилища. А напередодні Дня міліції — 69 родин правоохоронців, повідомляє **наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

Позаштатна ситуація

11

P. S. Учора в Луганській області майже 24 тисячі осіб залишилися без тепла

Влада не реагує на порушення прав

Ранкове та денне засідання 18 грудня

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

Після цього парламентарії розглянули урядовий законопроект про внесення змін до закону про митний тариф. Документом пропонується знизити ставки ввізного мита на товари текстильної промисловості, щоб привести їх у відповідність з вимогами угоди між Україною та європейським співтовариством. Законопроект, внесений народними депутатами, передбачає зменшення ставки ввізного мита на розчинну каву, адже сьогодні в Україні розмір ввізного мита значно більший, ніж у Росії чи Білорусі. На думку В'ячеслава Сокерчака, це дасть змогу зменшити контрабандний імпорт розчинної кави та сприятиме завантаженню потужностей вітчизняних підприємств, що її фасують. Деякі народні обранці пропонували переглянути митні тарифи й на інші товари і звести їх в єдиний документ.

Парламентарії не залишили поза увагою і законопроекти про внесення змін до деяких законів, щоб усунути випадки ухилення окремих підприємств, створених за участю іноземних інвесторів, від сплати податків, зборів. Пропонується скасувати встановлений порядок оподаткування таких підприємств, бо, на думку Міністра економіки та з питань європейської інтеграції Олександра Шлапака, велика кількість спільних підприємств мають пільги, від чого значно втрачає Державний бюджет.

Народні депутати обговорили зміни до закону про наукову та науково-технічну діяльність. До стажу наукової роботи пропонується зараховувати навчання в аспірантурі, ад'юнктурі, докторантурі, незалежно від форми навчання. Крім того, різниця між сумою призначення пенсії за законом про наукову та науково-технічну діяльність та сумою пенсії, обчисленою відповідно до інших законів і на яку має право науковець, фінансуватиметься тільки за рахунок Державного бюджету. Але на це потрібно 21 млн. грн. додаткових коштів, які не передбачено в Держбюджеті на наступний рік. Комітет ВР з питань науки і освіти рекомендує парламенту прийняти цей документ, щоб покращити соціальний захист та пенсійне забезпечення науковим працівникам.

Депутати розглянули проект закону про внесення змін до деяких законів щодо ліцензування певних видів господарської діяльності у племінній справі та до закону про карантин рослин.

Юлія ШЕЙКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Коментар

Хто нашептав, що прозорі вибори загрожують Конституції?

(Початок на 1-й стор.).

Бо дебати в ефірі — не моноспектаклі, оплачені претендентами у слуги народу: в поєдинках повніше розкривається їх справжній образ. Спостерігати за їхньою поведінкою в «екстремальних» умовах — це не вітальні листівки читати, якими, передбачаю, нас знову засиплють на кожне свято, що припаде на період до славного дня — 31 березня. Претендентів на руку із бюлетенем багато, спробуй вгадати, хто з них щиріше бажає «щастя, здоров'я і родинної злагоди».

У минулому номері «ГУ» зацитував відгук прем'єра на законодавчу ідею про радіо- і теледебати. Дуже влучно сказав Анатолій Кирилович: що більше дискусій, то прозоріші будуть вибори. Правда, високу оцінку прем'єра начебто не поділив Президент. «Те, що я чув, — це грубе порушення Конституції», — сказав Леонід Данилович в інтерв'ю журналістам. Що саме чув Президент — невідомо, зате здогадатися можна, від кого. За словами Леоніда Даниловича, проти цього закону виступила Національна рада з телебачення і радіомовлення, бо закон збитковий для телекомпаній, а також Центрвиборчком. Останній — з простої причини: «ЦВК цей закон не розуміє» (цитата з Президента).

З ЦВК розібратися можна: провести кілька сеансів «лікнепу» — і в кмітливих головах членів комісії неодмінно засяє промінчик знань. І пан Рябець ще засоромиться своїх поквапливих сподівань на президентське вето. Втім, до компетенції Центрвиборчкому, здається, не належить почесний обов'язок — трактувати закони, прийняті Верховною Радою. Його справа — їх брати до відома.

І з Нацрадою, у принципі, зрозуміло. Закон зобов'язує організацію та проведення дебатів фінансувати за рахунок теле- і радіоорганізацій, до того ж не перебивати політичні спектаклі рекламою, що в контексті прибутків справді є річчю збитковою. Але навряд чи ворожою Конституції.

У цій історії трохи муляє інше: чим саме теледебати — запорука прозорих виборів — суперечать Основному Законові? Поглибленою цікавістю виборців до процесу? Пропозицією законодавців вдатися до практики, зрозумілої для всіх у країнах, про які ми пишемо із прикметником «цивілізовані»? А якщо там, можливо, не скрізь є аналогічні закони (до речі, не скрізь є й конституції), то вже точно діють приписи демократії, такі само природні, як вода і повітря. Здається, забезпечення чесних виборів — це і є демократія, яку ми гарантуємо на всіх «розах вітрів» усіх перехресть планети.

Очевидно, не тільки в ЦВК щось наплутали. «Рецензенти» закону нашептали Леонідові Даниловичу далебі не те, що в ньому написано. Тим більше що сам закон ще не «надійшов» до Банкової. Прочитає його Президент і, можливо, тоді розбереться: те, що бачать його очі і що чули вуха — таке схоже, як... Наприклад, чесні вибори і залучений адмінресурс.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

(Продовження теми на 7-й стор.).

Степан Гавриш: офіційний статус іншій мові — вибухівка під суспільство

(Початок на 1-й стор.).

Усе залежить від уміння і бажання парламентаріїв піти на певні компроміси в бюджетному процесі. І йдеться не лише про текст самого законопроекту бюджету-2002, а й про прийняття деяких інших документів. Степан Гавриш сказав, що гостру дискусію на останній погоджувальній раді голів фракцій і груп викликав законопроект під № 8097 про внесення змін до закону про оподаткування прибутку підприємств. Одні депутати стверджують, що він може додати до доходної частини бюджету 350 мільйонів гривень, таких потрібних для розв'язання соціальних питань. Інші парламентарії мають сумнів щодо цього.

За словами Степана Гавриша, спеціальна процедура голосування у четвер очікує на Податковий кодекс. Якщо вдасться ухваленням загальної частини кодексу розпочати процес його прийняття загалом, то в січні й лютому буде можливість працювати над іншими главами документа.

«Що стосується мого ставлення до питання про мови, до цих законопроектів, то воно вже чітко визначене, — наголосив Степан Гавриш. — Я категорично проти того, щоб ця тема перетворилася на тему політичних спекуляцій, які спрямовані на зміну конституційної формули про мовне питання в Україні. У статті 10 чітко визначено державний статус української мови, і говорити про будь-який офіційний статус іншої мови — не лише некоректно, а й антиконституційно». Він назвав такі спроби детонатором, здатним розколоти суспільство.

Ще в один «детонатор» за певних обставин можуть вилитися вибори Першого заступника Голови ВР. «...Все можливо, — сказав Степан Гавриш, — я думаю, бажаючі взяти участь, погріться у цій грі є».

Заступник керівника парламенту не поділяє занепокоєння з приводу можливого впливу на розклад парламентських сил «альянсу крайніх лівих і правих». Відповідаючи на запитання, чи не вважає він, що наступною мішенню альянсу можуть стати представники інших центристських партій у парламенті, зокрема блоку «За єдину Україну», Степан Гавриш сказав: «Цей альянс був суто ситуативний і разовий. Що стосується «вірусу руйнування», вірусу, так би мовити, пов'язаного з боротьбою, то я не виключаю, що такі союзи можуть виникати і завтра стосовно будь-яких інтересів».

Водночас заступник Голови ВР заперечує прогнози представників мас-медіа про те, що у зв'язку з цим «руйнівним вірусом» у Президента України Леоніда Кучми може з'явитися бажання, «щоб Верховна Рада припинила свою роботу». Хоча й припускається думки, що рішення парламенту про відкликання Віктора Медведчука «відбулося на такій одній несподіваній і водночас емоційній хвилі» і було для глави держави також «скоріше всього шокуючим». «Я абсолютно переконаний, що Президент не зацікавлений... «зруйнувати» чинну Верховну Раду, тобто створити умови для дострокового припинення її повноважень, — наголосив Степан Гавриш. — У цьому немає ні логічного, ні політичного сенсу...».

Анатолій БЕНЬ.

Думки з приводу

Петро СИМОНЕНКО: «Комуністи готові до компромісу»

Тим часом лідер Комуністичної партії України Петро Симоненко заявляє про наміри розпочати процес погодження кандидатури нового Першого заступника глави парламенту з фракціями, що ініціювали відставку Віктора Медведчука.

За його словами, фракція КПУ готова до обговорення цього питання. Він, так само як і Степан Гавриш, вважає, що у Верховній Раді «є нормальні люди, політично не заангажовані, котрі сьогодні отримали б підтримку в залі... бо незалежно від фракційної належності їх поважають». Його фракція ладна запропонувати свою кандидатуру на цю посаду.

Юрій КОСТЕНКО і Олександр ТУРЧИНОВ: обрання малоймовірне

Лідер Українського народного руху Юрій Костенко наголошує, що «за такої ситуації буде нереально затверджувати ту чи іншу кандидатуру» на посаду Першого заступника Голови ВР. За його словами, можна домовитися з частиною сесійного залу, «а щодо 226 голосів — то нереально». Малоймовірна, на його думку, і домовленість між тими, «хто знімав Медведчука».

Лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов вважає, що розв'язувати питання про обрання Першого заступника Голови Верховної Ради «недоцільно», бо за цей час треба прийняти низку важливих законів. На його думку, нове керівництва парламенту у складі голови, його першого заступника і заступника обере «вже нова Верховна Рада». А поки що, сказав він, депутати, які залишилися у складі керівництва Верховної Ради України, здатні завершити роботу 8-ї сесії парламенту без будь-яких проблем.

Олександр МОРОЗ: «Питання ротації не актуальне»

Таку думку висловив лідер Соціалістичної партії, відповідаючи на запитання журналістів про доцільність ротації керівництва Верховної Ради України. Олександр Мороз вважає, що це питання можна було б розв'язати, але «це потребує багато часу і навряд чи буде ефективне». Він також допустив, що це питання можна розв'язати у перерві між сесіями, однак зазначив: Соцпартія «не активна в цьому процесі», бо «ця тема не цікава».

Фотофакт

Працівники міліції виводять із міліцейської машини активіста УНА-УНСО Олега Бойка, доставленого на засідання Голосіївського районного суду Києва. Суд розглядав кримінальну справу про масові заворушення 9 березня 2001 року в столиці. Членів УНА-УНСО звинувачують у заподіянні матеріальних збитків на суму майже 50 тисяч гривень. А також у завданні працівникам міліції тілесних ушкоджень.

Фото Сергія АЛЕКСАНДРОВА (УНІАН).

Додатковий день рік годуватиме

Бюджет-2002

Учора у Верховній Раді відбулася нарада представників фракцій та урядовців з питань прийняття Державного бюджету на наступний рік. Лідер УНР Юрій Костенко після наради в інтерв'ю нашому кореспондентові зазначив, що неузгодженими залишилися статті про надання пільг, повернення ПДВ та принципи розподілу капіталовкладень. Також не вдалося з'ясувати питання скорочення видатків на виконавчу владу. Ю. Костенко повідомив, що до четверга, коли парламентарії прийматимуть рішення, буде зроблено ще одну спробу порозумітися. Найімовірніше, що неузгоджені статті буде винесено на голосування окремо у двох редакціях: урядовій та бюджетного комітету. Щоправда, не відомо, чи підтримає парламент таку процедуру голосування. «Практика показує: якщо парламентарії та урядовці не знайдуть спільного рішення, то жодний з варіантів не буде підтримано», — прогнозує лідер УНР.

Міністр фінансів Ігор Мітюков висловив сподівання, що парламентарії ухвалять виважені рішення, які Кабмін намагається виробити разом з бюджетним комітетом, припускаючи, що це буде зроблено у додатковий день голосування. Якщо так станеться, то цей додатковий день весь бюджетний рік годуватиме.

Юлія ШЕЙКО.

«Партнерство заради безпеки дорожнього руху»

ДАІ

Під таким гаслом днями відбулася зустріч керівництва Головного управління Державної автоінспекції МВС України і голів регіональних організацій Всеукраїнської спілки автомобілістів.

Проте це був не «офіціоз», а найпевніше — зустріч колег. Адже керівники регіональних організацій не один десяток років самі працювали в автоінспекції. Отже, не лише на словах їм відомі всі проблеми, з якими стикаються і автомобілісти, і інспектори.

Не оминають вони і саму спілку. За словами голови Центральної ради ВСА В'ячеслава Краснопівцева, якщо раніше її членами були близько 30 відсотків автовласників, то нині — лише п'ять. З'явилися проблеми з матеріально-технічним забезпеченням. Бували випадки, коли майно спілки (а це автошколи, станції технічного обслуговування) дехто намагався просто «прихватизувати». Недостатньою мірою проводиться профілактична робота серед автолюбителів, а в результаті — збільшення дорожньо-транспортних пригод.

Щоправда, останніми роками ситуація потроху почала змінюватися на краще. Зростає кількість членів Всеукраїнської спілки автомобілістів. Нині вона об'єднує близько 450 тисяч автовласників. І, схоже, ця тенденція зберігатиметься й надалі. Водії відчувають вигоду. Адже за невеличкий щорічний членський внесок вони отримують знижки під час технічного обслуговування автомобілів на станціях ВСА, юридичні консультації, швидше проходять техогляд у ДАІ. Та й їхні інтереси під час виникнення спірних питань з автоінспекторами є кому захищати. До слова, навіть під час цієї зустрічі начальнику ГУ ДАІ МВСУ генерал-лейтенанту міліції Олександру Міленіну задавали гострі запитання і стосовно роботи автоінспекції в областях, і стосовно співпраці. Головне, зазначалося, перейти від слів до дій.

Олександр Леонідович подякував за пропозиції та зауваження і запевнив, що всі їх буде враховано. За його словами, добре, що є така організація. Завдяки її діяльності державтоінспекція сподівається покращити ситуацію на дорогах. А також поздоровив з професійним святом — Днем міліції і вручив від імені МВС грошові премії та цінні подарунки.

Богдан ДОВНИЧ.

На знімку: начальник ГУ ДАІ МВСУ генерал-лейтенант міліції Олександр Міленін поздоровляє спеціаліста Центральної ради ВСА Юрія Кузьменка.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Кількість пожеж збільшується

Служба 01

З початку року на Закарпатті від вогню загинуло 57 осіб, ще 53 — отримали опіки. Лише протягом сімнадцяти грудневих днів «червоний півень» забрав життя десяти людей. Кількість виїздів на пожежі збільшилася в середньому до п'яти на добу (зазвичай щодня фіксується до трьох загорань).

Така катастрофічна ситуація на Закарпатті, як і в цілому в Україні, пов'язана з холодною зимою. Адже без опалення нині перебуває до 20 відсотків населення, яке змушене користуватися нагрівальними приладами, нерідко саморобними. А теплогенерувальні пристрої надто завантажують електромережі, що призводить до коротких замкнень. Унаслідок чого і з'являється «червоний півень».

Днями в Ужгороді у власній квартирі загинули 65-річний Юлій і 57-літня Маргарита. Будинок, де мешкало подружжя, вже кілька років не опалюється, тому електрокаміни стали тут звичним явищем. Імовірно, через порушення правил експлуатації одного з трьох приладів і запалав вогонь. Після чого кімнати наповнилися чадним газом смертельної концентрації.

ЦГЗ ВДПО УМВС України у Закарпатській області.

На знімку: камін, від якого почалася пожежа.

Звернення до громадян України!

Міністерство внутрішніх справ повідомляє, що в державі склалася критична ситуація з пожежами, загибеллю та травмуванням людей на них.

З початку року в країні сталося 52378 пожеж, унаслідок яких загинула 2831 особа, в тому числі 111 дітей. Матеріальних збитків завдано на суму понад 251 мільйон гривень. Особливу тривогу викликають пожежі в житловому секторі (75 відсотків від загальної кількості загорань).

Попри заходи, яких вживає Державна пожежна охорона стосовно відвернення загрози пожеж, попередження загибелі та травмування людей на них, проблема гарантування пожежної безпеки залишається актуальною, а з настанням холодів набуває особливої гостроти.

У зв'язку з цим МВС України звертається до керівників міністерств, відомств, органів влади, підприємств та установ, усіх громадян: будьте обережні в поводженні з вогнем, для обігрівання приміщень використовуйте електрообігрівачі лише заводського виготовлення, дотримуйтеся елементарних вимог правил пожежної безпеки в побуті та на виробництві.

Пам'ятайте: ваша безпека залежить лише від вас самих!

Збережіть національне багатство України, своє життя і майно від вогню.

Міністерство внутрішніх справ України.

Пам'ятки

Храм у центрі міста

Учора в Луцьку відбулося урочисте освячення першого на Волині храму на честь Різдва Христового. Він увійшов до монастирського комплексу, зведеного на місці масового розстрілу в'язнів Луцької тюрми, який влаштували енкаведисти на початку другої світової війни.

Монастир належить до архітектурно-культурного ансамблю старого міста древнього Луцька, який розташований у центрі.

За рішенням Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату та Держкомітету у справах релігії монахи взяли під опіку й поховання закатованих в'язнів.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

SOS

Бережіть духовні скарби

На Закарпатті більш як шістдесят пам'яток дерев'яного зодчества, переважно церкви XVII—XIX століть, потребують допомоги.

Щоб зберегти ці скарби у первозданному вигляді, голова облдержадміністрації Геннадій Москаль на обласній нараді поставив завдання перед райдержадміністраціями — терміново здійснити ремонт цих храмів. Прилучається до цього й громадськість.

Зокрема, вчора в обласному муздрамтеатрі відбувся благодійний концерт за участю унісону скрипалів Ужгородського державного музучилища ім. Д. Задора, хору хлопчиків Мукачівської експериментальної хорової школи та інші. Кошти від доброчинного концерту підуть на ремонт п'яти дерев'яних храмів, які опинилися під загрозою руйнування.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Світлим рядком

Миколай, хвороби виганяй

У селі Злазне Костопільського району на Святого Миколая стала до ладу дільнична лікарня на двадцять два ліжко-місця. Відтак відпала потреба злазнівцям та мешканцям навколишніх сіл їхати до Костополя по медичну допомогу.

Державне лісогосподарське об'єднання «Рівнеліс» виділило сто тисяч гривень на придбання сучасного медичного обладнання. Генеральний директор «Рівнелісу», депутат Рівненської обласної ради Микола Шершун, який родом із цього села, вважає, що здоров'я людей того варте. До речі, це вже не перша благодійна акція рівненських лісівників.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Акції «Голосу України»

Ті, хто творить добро

Напередодні Дня чудотворця Миколая, захисника всіх бідних і знедолених, почесного охоронця дітей, черкаський корпункт «Голосу України» провів у обласному центрі свято Добра, в якому взяли участь 25 Миколаїв.

Гостинним господарем дійства стала людина щирої і щедрої вдачі, директор економіко-правового коледжу, заслужений працівник народної освіти України Микола Зажирко. Разом з тезками, серед яких професор Черкаського технологічного університету Микола Бушин, директор об'єднання «Черкаситурист» Микола Петренко, художник Микола Теліженко, лікарі Микола Климов та Микола Чепурний, директор сільгосптовариства Микола Небиліця, «головний Микола-добротворець» побував у багатодітних родинах і в сиротинцях. Послідовники покровителя всіх дітей не лише обдарували малечу гостинцями, а й принесли їй часточку свого душевного тепла.

А затим для учасників дійства «святий Миколай» письменник-гуморист Микола Шапошник читав усмішки, заслужений працівник культури України Микола Масюк співав пісень. Від імені жіночого клубу «Віра, Надія, Любов» всіх іменинників привітала голова обласної асоціації пасічників Надія Горідько.

Відбувалася вся ця святкова веремія не під зрубаною ялинкою (у давнину в Україні не нищили «зелених красунь»), а біля дідуха — гарно зв'язаного снопа з жита-пшениці, символу багатства землі, родинного достатку і добра.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Вісті з Житомирщини

Смерть від цигарки

Житомирщина нині — серед лідерів за темпами зростання загибелі людей від пожеж. За весь минулий рік вогонь забрав життя 77 осіб, а за 11 місяців цього року —вже 93. Одразу шестеро додалося до цієї сумної статистики за перший тиждень грудня.

З пожежею, що сталася у Верлоку Радомишльського району, люди упоралися самі — вогонь загасили водою з відер. Та результат трагічний: загинуло подружжя пенсіонерів. Перед тим син з дружиною, які мешкають по сусідству, звернули увагу, що батьки не з'являються у дворі. Двері були зачинені із середини, смерділо димом. Вибивши вікна, син побачив на підлозі батька без ознак життя — той, схоже, намагався врятуватися, але що міг зробити в такій ситуації 66-річний інвалід без руки й ноги? Та ще й напередодні принесли пенсію, він «обмив» її. Потім закурив останню в своєму житті цигарку і заснув... Його дружина навіть не прокинулася.

А в селищі Володарську-Волинському племінниця прийшла провідати 86-річну тітку. Відчинила двері — і ледь не задихнулася від густого диму... Причиною загибелі старої жінки, хоч як дивно, теж була сигарета. До паління вона пристрастилася 56 років тому. І хоч уже ледь пересувалася, вимагала від соціальних працівників, щоб ті приносили їй закурити. Останнім разом придбала сигарет одразу на половину пенсії...

Убив, щоб вимагати викуп

Усе було, як у найстрашнішому фільмі. Повернувшись увечері додому, батько побачив на дверях аркуш паперу. Хтось невідомий сповіщав, що дочку-п'ятикласницю викрадено, вимагав за неї викуп — значну суму в американських доларах. Про час і місце мали повідомити додатково. А на закінчення — страшна погроза...

З грудня дівчинка справді пішла до школи і не повернулася увечері. І ніколи не повернеться... Як з'ясувалося під час розслідування, її заманив до себе додому, щоб одержати викуп, директор однієї з приватних фірм Житомира. І задушив. Труп одразу вивіз на околицю Житомира. Щодо затриманого порушено кримінальну справу за статтями, які передбачають відповідальність за незаконне позбавлення волі і навмисне вбивство.

Часточка нашої історії

«Дворище» — таку назву має книжка, нещодавно видана житомирським книжково-газетним видавництвом «Полісся». Це краєзнавче дослідження про село у Володарсько-Волинському районі. Тут, у центрі Полісся, цікаво переплелися різні культури. Вчитель Григорій Литвинчук, який є автором книги, багато зробив для збереження надбань і традицій, вивчення історії рідного краю. Смерть обірвала його роботу. Друзі-краєзнавці, а особливо журналіст Олександр Голяченко, зробили все, щоб рукопис не припадав пилом, а став надбанням усіх, хто не байдужий до нашої історії.

Добірку підготував Олексій КАВУН.

■ *Фотофакт*

Яна Щербатюк контролює процес дозрівання продукції у холодильній камері на Звенигородському сироробному комбінаті, що в Черкаській області. Підприємство виготовило з початку року понад чотири тисячі тонн твердих сирів.

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

Не співчувати, а розв'язувати проблему

Верховна Рада 3-го скликання сьогодні вже з третім урядом вирішує долю Держбюджету. Так сталося, що за цей період тричі змінювались і міськголови в стародавньому курортному місті Білгороді-Дністровському, яке цього року святкувало 2500-річчя. Це, безумовно, негативно вплинуло на підготовку до ювілею міста.

До такої поважної дати було створено на рівні уряду оргкомітет. Окрім культурної програми, затвердили й програму вирішення соціально-економічних питань регіону. (Адже до Білгород-Дністровського виборчого округу входять ще Саратський та Татарбунарський райони, проблема газифікації яких адекватна Білгорода-Дністровській.) Але з 1998 року Кабінет Міністрів провів розмежування в цьому питанні: газифікація Саратського та Татарбунарського районів нібито буде проведена за програмою соціального розвитку на селі.

Щодо Білгорода-Дністровського, то в Постанові Кабінету Міністрів України від 6 жовтня 1999 року № 1844 «Про підготовку та проведення заходів із святкування 2500-річчя заснування Білгорода-Дністровського» йдеться про виділення місту 5590 тис. гривень у 1999-му і 6400 тис. гривень у 2000 році. А також відповідно до Указу Президента України № 744/99 від 27 червня 1999 року «Про програму завершення будівництва газопроводів-відводів» на газопровід-відвід місту Білгороду-Дністровському Одеської області належить фінансування на 2000 рік — 2 млн. гривень і на 2001-й — 38 млн. гривень.

Але сьогодні 60 тисяч мешканців Білгорода-Дністровського мерзнуть, а за тепло платять багато і сподіваються не на співчуття трьох урядів, а на конкретне розв'язання проблеми газифікації. З позиції вищевикладених документів, які прийшли як відповіді на мої депутатські запити, не можна всі біди валити на уряд. Проблема газифікації комплексна. Її не може вирішити один депутат Верховної Ради, чи окремо уряд, чи один міський голова. Нещодавно Білгород-Дністровський міський голова на зборах ветеранів висловив думку, що нібито ті гроші, що повинне було до ювілею одержати місто, надійшли до інших районів області. Цього року на півночі Одеської області у зв'язку з надзвичайною ситуацією справді було катастрофічне становище. І можна було зрозуміти керівництво області, яке перевело туди певні кошти. Але ж зовсім незрозуміло інше. У березні 2000-го я отримую відповідь з Кабінету Міністрів України № 39-973/4, що за програмою завершення будівництва газопроводів—відводів до сільських населених пунктів 2 млн. гривень у 2000 році визначено для будівництва газопроводу—відводу до міста Білгород-Дністровський. Але, як відповідав у той час Перший віце-прем'єр-міністр України Юрій Єхануров, Одеська облдержадміністрація має вчасно подати Міністерству економіки відповідні розрахунки (що, на жаль, не було зроблено).

Нині, коли формується Держбюджет на 2002 рік на новій основі й уже райони і міста напряму з Києвом затверджують свої бюджети, перед розглядом у Верховній Раді Програми соціально-економічного розвитку на 2002 рік Міністр економіки стверджує, що міський голова Білгорода-Дністровського ще не подав до міністерства відповідні документи. Змінюються мери, змінюються уряди. І нібито щось робиться. А результатів немає. Бо немає єдності різних гілок влади.

Уряд А. Кінаха намагається робити все можливе для консолідації ВР і уряду. Проте до конструктивного розв`язання проблеми потрібно залучити безпосередньо і держадміністрації як районного, так і обласного рівня. Кажуть, у семи нянькок дитина без ока. Так і в цій справі — хтось має бути координатором.

Сьогодні газифікація південних районів Одещини — проблема нагальна. Це питання не тільки соціальне, а й національне. У цьому регіоні у злагоді проживають люди різних національностей. Сільські трудівники збирають найбільші в державі врожаї. І при цьому залишаються соціально незахищеними.

Головна особливість сьогоднішнього Білгорода-Дністровського — його приморське та прикордонне розташування. Вихід до Чорного моря визначає його великі переваги і транспортні можливості у розвитку економічних підприємств, але важливішим є те, що місто розташоване в центрі курортної зони, вздовж лиману та Чорноморського узбережжя. Білгород-Дністровський порт більшу частину вантажообороту виконував на рівні зовнішньоторговельних перевезень. Але сьогодні не зовсім зрозуміло мешканцям міста, чому його буде підпорядковано Іллічівську, що зменшить надходження податків до Білгорода-Дністровського.

З урахуванням того, що Білгорода-Дністровський —одне з найдревніших міст не лише України, й Європи, особливу значущість для нього мають пам'ятки культури. Це — пам'ятник античної Тіри та середньовічного Білгорода, система античних оборонних споруд, Аккерманська фортеця (XIII — XV ст. ст.), церква Успіння Пресвятої Богородиці (XIV ст.), Іоанна Сочавського (XII — XIV ст. ст.) та інші.

Все вищезгадане потребує особливої уваги нашої держави і насамперед вирішення питання газифікації. Для цього в Держбюджеті на 2002 рік необхідно запланувати щонайменше 10 млн. грн. на газифікацію Білгорода-Дністровського і 5 млн. грн. на газифікацію Саратського та Татарбунарського районів.

Світлана ДРУЗЮК,
народний депутат України
по Білгород-Дністровському
виборчому округу № 137.

Одинадцять пропозицій до бюджету

Заява фракції Соціалістичної партії України «Лівий центр — соціалісти і селяни» з приводу запропонованої редакції проекту закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік»

Президент, уряд та підконтрольні їм засоби масової інформації поширюють інсинуації щодо позиції фракції СПУ «Лівий центр — соціалісти і селяни» в голосуванні за проект закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік». При цьому свідомо перекручується зміст вимог депутатів-соціалістів з метою спричинити невдоволення виборців, нерозуміння їхньої позиції в захисті соціальної справедливості, інтересів трудящих.

Ми заявляємо, що голосуватимемо за бюджет тільки в разі виконання таких наших пропозицій:

1. Збільшити перерозподіл ВВП через Державний бюджет України до 37 відсотків (нині 22%);

2. До переліку захищених статей внести видатки на погашення заборгованості з компенсаційних виплат потерпілим унаслідок аварії на ЧАЕС та видатки на погашення заборгованостей із заробітної плати, пенсій та стипендій, які з'явилися в попередні роки;

3. Скасувати пункт 9 статті 48, яким скасовується безкоштовний проїзд усіма видами пасажирського міського, приміського та міжміського транспорту;

4. Забезпечити фінансування освіти та охорони здоров'я в межах, передбачених чинним законодавством України (10 відсотків ВВП). Передбачити з 1 січня 2002 р. підвищення на 15 відсотків заробітної плати працівникам освіти та виконання в повному обсязі ст. 57 Закону України «Про освіту»;

5. Передбачити видатки в сумі 1 млрд. грн. на погашення заборгованості зі знецінених грошових заощаджень в установах Ощадного банку і включити ці витрати до переліку захищених статей видатків загального Державного бюджету. Спрямувати на ці цілі кошти від приватизації державного майна.

6. Запровадити мораторій на підвищення цін і тарифів у житлово-комунальній сфері. Загальна вартість послуг у житлово-комунальній сфері за встановленими законами України нормативами має бути обмежена 12 відсотками від рівня прожиткового мінімуму;

7. Оскільки ціни на тепло до 60 відсотків складаються за рахунок ціни газу, а ціни на воду — до 55 відсотків за рахунок електроенергії, пропонуємо прийняти політичне рішення про забезпечення населення газом лише українського виробництва та газом, що надходить у рахунок оплати за транзит російського газу, а також електроенергією виробництва українських АЕС;

8. Передбачити кошти на встановлення за рахунок держави лічильників газу, води, тепла насамперед тим, хто отримує субсидію або має пільги.

9. Передбачити компенсацію сільськогосподарським виробникам вартості води, яка використовується на зрошення сільськогосподарських земель. Передбачити окрему статтю фінансування державного та регіонального замовлення на закупівлю зерна;

10. Передбачити в бюджеті державний страховий фонд у розмірі 0,5 млрд. грн. для підтримки селян у разі природних катаклізмів (посух, повеней тощо);

11. Передбачити виділення цільовим призначенням коштів у розмірі 11 млн. грн. для здійснення капітальної реконструкції будівлі Центру кардіохірургії немовлят.

Станіслав НІКОЛАЄНКО,
перший заступник голови фракції.

Свободи забагато не буває...

Звітно-виборна конференція Львівської обласної організації Національної спілки журналістів започаткувала аналіз регіонального цехового життя за минулі п'ять років і задала тон для подальших конференцій, які збігаються в часі з передвиборними перегонами. Ми бездумно і лукаво кокетуємо поняттям «четверта влада». Бо попри силу впливу друкованого слова і ті високі ставки, які роблять на ЗМІ політики, маємо визнати: ця влада — без булави.

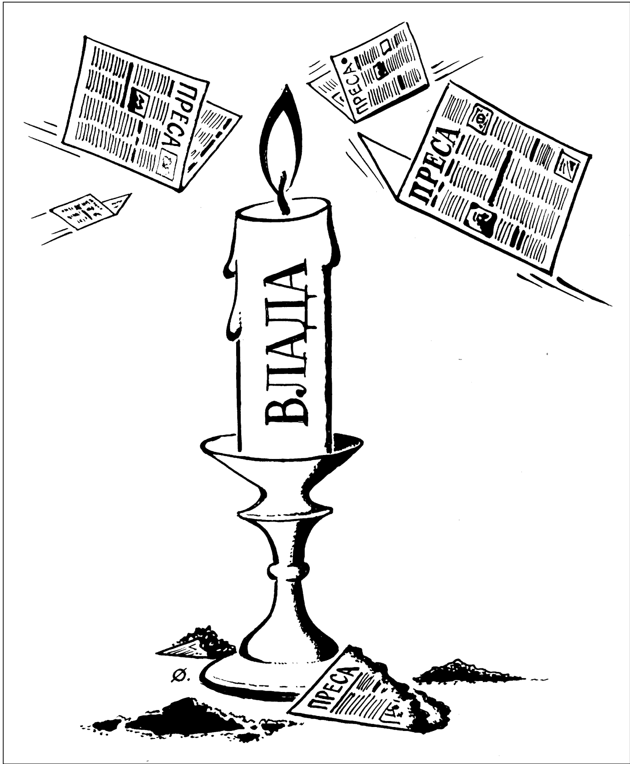
— Ситуація із свободою слова гірша, аніж десять років тому. Тільки об'єднавшись, можемо захистити свої права. Ми програли битву з «Укрпоштою» через те, що не були солідарними, — казав на конференції голова Національної спілки журналістів Ігор Лубченко.

Характеризуючи обласну журналістську організацію, він відзначив згуртованість і дієздатність, достатньо сильний кадровий потенціал, підприємливість місцевих ЗМІ. Ці та інші чинники сприяли тому, що газети «Високий замок» та «Експрес» мають всеукраїнський статус, власну мережу розповсюдження. Саме львів'яни були ініціаторами хвилі, а потім походу свободи, спрямованого проти неправомірних судових позовів проти ЗМІ. До Києва коні (журналісти обрали саме такий вид «транспорту» для агітпоходу) дотягли, а там вівса (себто корпоративної солідарності і підтримки) забракло. Хоча йшлося аж ніяк не про регіональні проблеми. Мало того, Львів, порівняно з іншими регіонами, не вражений жорстокими розборками. Регіональна преса беззуба? Жодним чином. Запрошений на конференцію заступник голови Львівської облдержадміністрації Володимир Герич навів цікаві статистичні дані: за частотою критики на адресу влади львівські ЗМІ посідають перше місце в Україні, а за рівнем незалежності від влади — також перше. Володимир Герич навіть спробував «покаятися»: сказав, що випадок із премією «Львівська слава» в галузі журналістики став уроком для нього особисто і для влади загалом.

Нагадаю, що з нагоди 10-ї річниці незалежності обласна рада запровадила конкурс «Львівська слава» для відзначення кращих діячів культури і мистецтва. Обласна організація Національної спілки журналістів висунула кандидатуру Георгія Гонгадзе (посмертно), який свого часу працював у Львові. Відразу розпочався тиск. Спочатку Степанові Курпілю, голові обласної організації і головному редакторові газети «Високий замок», членові журі, радили змінити кандидатуру: мовляв, Георгій не львів'янин. Потім казали, що конкурс фінансується владою (а хіба не платниками податків? — **Авт.**), тому негоже нагороджувати того, хто виступав проти влади. Степана Курпіля «забули» запросити на засідання журі, відтак «забули» внести кандидатуру Гонгадзе до списків для таємного голосування. Врешті, Львівська обласна організація Національної спілки журналістів вирішила присудити свою Спеціальну премію. Журналісти самі зібрали гроші — 10 тисяч гривень — і вручили їх Лесі Гонгадзе. Водночас спілка задекларувала свою позицію щодо будь-яких премій чи нагород від влади: це — нонсенс, форма узалежнення.

Львівська організація НСЖУ зініціювала створення етичної комісії, яка аналізуватиме конкретні конфліктні ситуації між журналістами й різними гілками влади. Нині корпоративної солідарності потребує, зокрема, ситуація в радіоефірі. Директор Львівського державного радіо Мирослава Лубкович з тривогою говорила про те, що на його частоту претендує 15 радіостанцій, переважно російськомовних. А Національна рада з питань телебачення і радіомовлення робить усе можливе, щоб «випхати» з Першого Національного радіоканалу Львівське державне радіо. Свого часу нові власники спробували «випхати» увесь колектив газети «Діло». Журналісти прийшли на роботу і побачили на зачинених дверях оголошення про те, що всі звільнені. І ніхто не вважав за потрібне розрахуватися з ними, видати принаймні трудові книжки. Обласна організація НСЖУ дружно стала на захист колег, спонукала нових власників дотриматися норм закону, погасити заборгованість.

Однією з головних тем, що їх торкнулися учасники конференції, була моральна відповідальність журналіста за те слово, яке ми несемо до читача. Учитель багатьох журналістів професор Володимир Здоровега вніс для обговорення пропозицію про створення спеціальної фахової комісії, яка видавала б своєрідні ліцензії (прес-карти) тим, хто має намір працювати в журналістиці. Прес-карта важить у Франції чи Німеччині більше, ніж редакційне посвідчення. Вона — гарант якості інформаційного продукту, свідчення авторитету журналіста.

Конференція майже одноголосно обрала головою обласної організації Степана Курпіля, редактора газети «Високий замок». Репутація цього видання сумнівів не викликає.

Насамкінець кілька цифр, що характеризують ЗМІ-потужність регіону: на 1 січня 2001 року на Львівщині зареєстровано 370 місцевих видань і 176 зі статусом загальноукраїнських. Їхні засновники: ради і державні адміністрації — 33, політичні партії — 24, комерційні структури — 128.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Концепція переходу Збройних Сил України на комплектування військовослужбовцями контрактної служби: проблеми і досвід

Указом Президента України 7 квітня 2001 року схвалено Концепцію переходу ЗСУ на комплектування військовослужбовцями контрактної служби на період до 2015 року. Тим самим Указом Кабінетові Міністрів приписано до 25 грудня поточного року підготувати на розгляд проект Державної програми переходу Збройних Сил України на комплектування військовослужбовцями контрактної служби.

На мою думку, дослідження досвіду переходу від одного способу комплектування до іншого дає змогу кваліфікувати його як радикальну, якісну зміну в усьому механізмі військового будівництва, яке, як правило, зачіпає всі сторони життя не лише війська, а й суспільства загалом. Це підтверджує досвід США, Японії, Канади.

Звернення до досвіду західних країн не означає недооцінки теорії та практики військового будівництва в Україні. Потреба його продиктована цілою низкою практичних міркувань.

По-перше, аналіз дає змогу зрозуміти весь комплекс питань, що постають на шляху переходу; по-друге, є своєрідною гарантією від повторення припущених помилок і, по-третє, сприяє формуванню оптимальних шляхів реалізації концепції.

В усіх державах перехід від одного способу комплектування до іншого розпочинався із створення спеціальних комісій, як правило, державних. Наприклад, у США в березні 1969 року було сформовано президентську комісію і низку аналітичних груп (центрів) з переходу на добровільний принцип комплектування збройних сил. Якщо вважати, що цей принцип почав реально діяти в США з 1 липня 1973 року, то від початку роботи до практичної реалізації минуло понад чотири роки.

Перехід від одного способу комплектування до іншого здійснювали в усіх країнах поетапно. Так, у США розрізняють три періоди: початковий — безпосередній перехід, другий — перші роки існування професійного війська, третій — перспективний розвиток. Найзначущіший — другий період (1973—1978). Він був, напевно, найважчий і найдинамічніший. Фактично в цей термін було сформовано основні структури добровільно-професійного війська.

Різні види збройних сил на перехід потребували різного часу. Найдинамічніше цей процес ішов на флоті —найбільш технічно оснащеному і популярному виді — приблизно сім років. Дев'ять—десять років він тривав у ВПС США і близько 13 років — у сухопутних військах.

Особливий інтерес становлять результати проведеної Міжнародним інститутом стратегічних досліджень (Лондон) у Москві навесні цього року Міжнародної конференції. Серед інших розглядалося питання реформування збройних сил європейських країн за умов нової стратегічної обстановки. Кріс Донеллі, спеціальний радник генерального секретаря НАТО з питань Центральної та Східної Європи, у своїй доповіді особливо наголосив, що протягом останніх 10 років збройні сили всіх країн центру та сходу Європи пройшли через рішуче реформування і скорочення, але попри значні відмінності у реформуванні здійснювалося це реформування за схожим зразком. Перша стадія — деідеологізація та різке зменшення особового складу, значне послаблення цивільного контролю над ЗС. Друга — відсутність належного контролю над оборонним бюджетом, брак фахівців високого рівня на провідних посадах в апараті МО та ГШ, корупція, погіршання економічної ситуації знизили стандарти бойової підготовки, життєві стандарти і розвалили механізм закупівель озброєння.

Як усе це схоже на те, що відбувалося і відбувається із ЗС України. Концепція передбачає перехід ЗС України на комплектування військовиками контрактної служби в три етапи. На першому етапі (2001—2005 рр.) у ЗС має бути приблизно 50 тисяч військовослужбовців контрактної служби, що становить 30% від загальної кількості. Строки служби мають бути зменшені до 12 місяців.

На другому етапі (2006—2010 рр.) укомплектованість ЗС військовиками контрактної служби доводиться до 50% від загальної чисельності, а посади молодших фахівців цілковито заміщають такими військовослужбовцями.

І, нарешті, на третьому етапі (2011—2015 рр.) перехід ЗС на 100-відсоткове комплектування військовиками контрактної служби має завершитися.

Водночас кожен із нас розуміє, що перехід до комплектування ЗС винятково на контрактній основі — це ще не створення високопрофесіонального війська. Високого професіоналізму у ЗС можна домогтися лише шляхом цілковитого задоволення матеріальних потреб військ та сил флоту, а також організації повсякденної життєдіяльності та неперервної бойової підготовки.

Навряд чи ЗС будуть конкурентоспроможні з іншими роботодавцями, якщо ми можемо запропонувати молодій людині близько 200 грн., що значно менше офіційно встановленого прожиткового мінімуму, а також з огляду на те, що більшість солдатів та сержантів, які проходять тепер військову службу за контрактом, не мають житла. Є складнощі і з працевлаштуванням дружин контрактників, навчанням їхніх дітей у школах, забезпеченням дитячими садочками тощо.

Ми втрачаємо основну базу мобілізаційних ресурсів підготовки шляхом проходження військової служби за призовом, без нього не можна здійснити у виконавчий період розгортання ЗС до штатів воєнного часу.

Потрібно знайти альтернативний спосіб контингенту резервістів.

Цікавий у такому випадку досвід Іспанії, котра з 1999 року перейшла на комплектування своїх ЗС на професійній основі за умов фінансових обмежень. В Іспанії є тимчасові резервісти — професійні солдати, які закінчили службу у ЗС. Їх можуть знову призвати на службу на період від року до п'яти років. Ті, кого відібрали на посади за конкурсом, — добровільні резервісти. І тимчасові, і добровільні резервісти становлять військово-навчений резерв. Нарешті, обов'язкові резервісти — громадяни, оголошені такими урядом з ухваленням конгресу, яких призивають у разі, коли це буде потрібно для оборони.

Принцип комплектування винятково за наймом у «чистому» вигляді прийнято лише в США, Великій Британії та Канаді. У переважній більшості держав набір до збройних сил здійснюють за змішаним принципом. Але навіть у названих вище країнах зберігаються структури, що грунтуються на призові. Так, у США їх законсервовано, а не розпущено.

Комплектування збройних сил на добровільно-професійній основі можна кваліфікувати як принцип, що працює в міжвоєнні періоди. Історія свідчить, що напередодні і під час війни фактично всі країни переходили до загального призову або змішаного принципу комплектування.

У цьому контексті слушно зазначити, що в США у зв'язку з війною в Перській затоці, та й під час антитерористичної операції в Афганістані, вдалися до призову (у цьому разі вже не добровільного) резервістів для поповнення тих військових структур, особовий склад яких було залучено до виконання бойових завдань у даному регіоні.

Досвід військових реформ на Заході і власний досвід свідчить, що перехід до добровільно-професійного війська або до змішаного принципу його комплектування супроводжується зменшенням кількості особового складу збройних сил.

Створити військову організацію нашої держави можна двома способами. Сутність першого — умовно назвемо його «нашим» — полягає в тому, що під час організації збройних сил кількісно нового типу від розуму, волі і знання справи однієї людини (або принаймні невеликої команди «однодумців», створеної цією людиною) залежить дуже багато, якщо не все. Під задуми «виконроба» збройних сил можуть бути сконцентровані всі людські та матеріальні ресурси держави. Найбільший недолік «нашого» способу, сутність якого обмежується здібностями та можливостями однієї людини, —перманентна потреба в наступних реформах.

Є й інший спосіб — американо-європейський. У такому разі все військове будівництво перебуває в чітких рамках правового поля і всі механізми та процедури ухвалення рішень найважливіших питань створення і модернізації військової організації держави регламентовано відповідними нормативними актами. Збройні сили перебувають під жорстким громадянським контролем, і особистісні дані чергового глави держави (військового відомства), хоча й мають певний вплив на процеси будівництва збройних сил, але жодної революції, чергових призначень у військовому відомстві він зробити не може.

Одна з найскладніших проблем переходу на професійне військо — фінансово-економічна. Я не можу погодитися з тими, хто вважає, що для цього не потрібні додаткові витрати.

Якщо порівнювати, наприклад, витрати лише на утримання особового складу в армії США, то напередодні переходу вони становили 23,036 млрд. доларів, а після переходу — 165,2 млрд. доларів. Неабияка різниця, чи не так?

На мою думку, потрібно фактично заново створити систему добору кандидатів на службу; утворити вербувальні комісії, піти на зміну освітнього та інтелектуального цензу тих, хто вербується, та всі наслідки, що з цього випливають; створити службу реклами Збройних Сил; створити центри підготовки професійних військовиків і проведення дозвілля, радикально перетворити, зробити пільговими торгівлю та медичне обслуговування.

Але всі положення концепції залишаться на папері, якщо держава в оборонній сфері не розв'яже найгостріші і нагальні проблеми соціального захисту військовослужбовців, їхніх прав і гарантій, підвищення розмірів грошового забезпечення хоча б до рівня державних службовців.

Олександр ІГНАТЕНКО,
генерал-лейтенант запасу.

Без грошей усі наміри залишаються «паперовими»

 Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо охорони прав на зазначення походження товарів

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» Верховна Рада України *постановляє:*

Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 7, ст. 36; 1999 р., № 32, ст. 266; 2001 р., № 8, ст. 37):

1) абзац п'ятий пункту 3 статті 6 викласти у такій редакції:

«кваліфікованими зазначеннями походження товарів, крім випадків, коли вони включені до знака як елементи, що не охороняються, і зареєстровані на ім'я осіб, які мають право користуватися такими зазначеннями»;

2) пункт 1 статті 19 доповнити підпунктом «в» такого змісту:

«в) реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару, якщо раніше зареєстрований знак для товарів і послуг складається тільки з цього зазначення походження товару або містить його як елемент, крім випадків, коли власник такого знака для товарів і послуг є особою, яка має право на використання цього кваліфікованого зазначення походження товару, та коли знак для товарів і послуг містить це кваліфіковане зазначення походження товару як елемент, що не охороняється».

2. У частині першій статті 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 36, ст. 164) слова «назв місць походження товарів» замінити словами «зазначень походження товарів».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
15 листопада 2001 року.
№ 2783-III.

У Конституційному Суді

Закон обмежує повноваження законодавців

Конституційний Суд України визнав неконституційними ряд положень Закону «Про угоди про розподіл продукції» за конституційним поданням народних депутатів України.

Неконституційним визнано положення частини третьої статті 6 Закону України «Про угоди про розподіл продукції», яким заборонено вносити зміни до затверджених в установленому порядку переліків ділянок надр (родовищ корисних копалин), щодо яких укладено угоду чи оголошено конкурс на укладання угоди про розподіл продукції. КС дійшов висновку, що це положення обмежує законодавчі повноваження Верховної Ради України змінювати (доповнювати) затверджуваний нею перелік ділянок надр, що становлять особливу наукову, культурну або природно-заповідну цінність і не можуть надаватися у користування на умовах угод про розподіл продукції.

Конституційний Суд також визнав неконституційним положення статті 32 Закону України «Про угоди про розподіл продукції» у частині встановлення обов'язкової відмови держави від судового імунітету, імунітету щодо попереднього забезпечення позову та виконання судового рішення в угодах про розподіл продукції, що укладаються за участю іноземного інвестора.

Водночас Конституційний Суд визнав такою, що відповідає Основному Закону, частину першу статті 5 Закону України «Про угоди про розподіл продукції». Вона передбачає утворення Кабінетом Міністрів України спеціального органу — постійно діючої Міжвідомчої комісії у складі представників державних органів, органів місцевого самоврядування, народних депутатів України, яка уповноважена вирішувати питання з організації укладання та виконання угод про розподіл продукції. За висновком КС, ця Міжвідомча комісія є допоміжним колегіальним органом Кабінету Міністрів, члени якого беруть участь у його роботі на громадських засадах. А отже, народні депутати України, які входять до її складу, не порушують конституційних вимог щодо несумісності депутатського мандата.

Положення закону, визнані неконституційними, втрачають чинність. Рішення Конституційного Суду є остаточним і не може бути оскаржене.

Як народжуються «сенсації»?

Тернопільська академія народного господарства: реальність та міфи

Так збіглося, що публікація «Кому і скільки коштує навчання» («Голос України», 30 листопада) з'явилася на світ саме після того, як наша академія відсвяткувала 35-річчя з часу заснування. Ця подія спонукає до того, аби «свіжим» оком глянути на етапи розвитку найбільшого вузу Тернопільщини, оцінити роль та місце провідного вищого економічного закладу України у формуванні спеціалістів нового покоління і запровадженні стандартів міжнародної освіти. Газетний виступ у цьому зв'язку і порушені у ньому проблеми не можна вважати неактуальними для сучасного вузівського життя, однак вибраний автором для оцінки стану справ у ТАНГ кут зору у нас, членів Ученої ради академії, викликає щонайменше здивування. А коли аналізувати подану у газеті фактичну палітру, то вона зобов'язує не лише захищати честь нашого закладу, а й поінформувати багатотисячну читацьку аудиторію парламентського видання про справжній стан справ у вузі, який визнали у світі і який віднайшов своє місце у непростих українських реаліях.

Ректор ТАНГ академік Олександр УСТЕНКО з Президентом України Леонідом КУЧМОЮ

Як ми вирушали на освітній ринок

На початок — про стратегію розвитку ТАНГ. Наш вуз пройшов непростий шлях трансформації від відділення фінансово-економічного факультету Київського інституту народного господарства до академії. Згідно з рішенням Міжгалузевої акредитаційної комісії від 30.06.1994 року академію акредитовано найвищим IV рівнем і відповідно до постанови уряду України вона отримала автономію у вирішенні окремих питань функціонування вузу. Так, зокрема, згідно зі статутом, затвердженим Міністерством освіти, академія має право встановлювати правила прийому і визначати структуру спеціальностей в межах затвердженого державного замовлення. Отже, із здобуттям високого наукового статусу наш заклад здобув самостійність у плануванні свого розвитку. Зважаючи на те, що академія «вирушила» на освітній ринок у час загострення економічної кризи, складних суспільних трансформацій і фінансових негараздів, в основу стратегії розвитку вузу було покладено ідею відмови від стояння перед державою з простягнутою рукою. Керівництво академії та Вчена рада обрали курс на формування такої моделі виживання, яка дала б змогу задіяти весь матеріальний та науковий потенціал вузу. Як наслідок, спільними зусиллями і за підтримки всього колективу академія із традиційного вищого закладу почала розростатися у багатогалузеве фінансове господарство.

Ідеологію поступу ми будували на тому, що економічний вуз у нових умовах зобов'язаний мати розгалужену систему практичного бізнесу, завдяки їй заробляти кошти для свого нормального функціонування і водночас готувати фахівців нового покоління. Коли ми розпочинали, правове та фінансове поля дали змогу вузові за рахунок власних коштів функціонувати як навчально-виробничо-комерційно-фінансовий комплекс. Ми намагалися сповна розробити модель вищого закладу, фінансованого з різних джерел. Отож заробляти кошти академія почала кількома шляхами: за рахунок підготовки та перепідготовки спеціалістів на контрактній основі і за рахунок інвестування одержаних за це коштів у комерційні проекти. Але спочатку про сформовану у вузі систему підготовки спеціалістів, доведені міністерством плани і нібито завдані академії збитки, чим дуже стурбований автор публікації «Кому і скільки коштує навчання».

Зарахування студентів на перший курс усіх форм навчання в академії здійснюється згідно з такими нормативними документами: Положенням про державний вищий заклад освіти, умови та правила прийому, статутом і колективним договором. За останніх три роки академія дотримувалася ліцензованих обсягів підготовки фахівців та планів прийому за держзамовленням. Це підтвердила планова комплексна ревізія ГоловКРУ фінансово-господарської діяльності вузу, проведена у листопаді цього року. Під час ревізії на адресу академії було зроблено лише зауваження з приводу перерозподілу між напрямами підготовки спеціалістів, але визначати структуру спеціальностей в межах затвердженого прийому нам дозволяє статут, затверджений Міносвіти. Так само, як і застосовувати диференційований підхід у встановленні плати за навчання.

Що поганого в милосерді?

Ми не вважаємо, що керівництво «ріже гілку, на якій сидить», чи приймальна комісія «стає благодійним фондом», коли допомагає талановитій молоді із незахищених верств населення завдяки законним пільгам здобувати вищу освіту. Лише за 2000—2001 роки, незважаючи на всю гостроту конкурсної боротьби, до академії було зараховано 165 абітурієнтів-пільговиків. Причому кожній дитині-сироті з коштів вузу надається майже 5 тисяч гривень щорічної безповоротної фінансової допомоги за рахунок власних коштів. У Тернополі ТАНГ сьогодні чи не єдиний вуз, який узяв на себе державну турботу про знедолених студентів і за рахунок власних інвестицій готує для неї еліту. Звичайно, можна рахувати гроші, яких недоотримала академія, але чому не поціновано милосердя керівництва, яке допомагає молоді знайти в житті опору та врятуватися від злиднів? Невже той комп'ютер, якого недокупив вуз, дорожчий і важливіший за долю людини?

Автор публікації має рацію, що ТАНГ — непростий навчальний заклад, а, отже, в процесі адаптування до нових економічних умов змушений був багато чого робити методом спроб. З метою ефективного використання зароблених коштів вуз вкладав їх у комерційні справи, тим паче, що тодішнє законодавство не забороняло державним освітнім закладам ставати акціонерами різноманітних структур. Так, академія тримала акції страхової компанії «Терен-життя», придбала акції АБ «Євроцентр», укладала угоди з різними структурами на виконання господарських замовлень. Такий тоді був порядок. З минулого року Міністерство фінансів його змінило, і тепер вуз усі витрати здійснює через казначейство, що, до речі, підтвердила недавня ревізія ГоловКРУ. Якби автор «сенсації» про фінансові зловживання у ТАНГ ознайомився на місці з діяльністю закладу, а не «відкривав» Америку з надісланих «доброзичливцями» дворічної давності матеріалів перевірки, то знав би, що тепер усі видатки вузу здійснюються відповідно до затвердженого Міністерством кошторису. А щодо векселя на суму 445 тисяч гривень, яким ТАНГ начебто «прокредитувала» КП «Тернопільміськтеплокомуненерго» у 1999 році, то ці кошти до нас так і не надійшли, а вексель було повернуто. Про це автор мав би запитати нинішнього голову обласної ради професора Василя Оліфіника. Він тоді, на час хвороби Олександра Устенка, виконував обов'язки ректора і підписав той фінансовий документ.

Тепер про вузівську політику витрачання зароблених коштів. Відповідно до стратегічного плану розвитку академії вони спрямовуються на зміцнення матеріальної і науково-підготовчої бази та розв'язання соціальних проблем колективу. Надання закладу академічного статусу вимагало від керівництва не лише збільшення сучасно обладнаних приміщень, а й формування цілого комплексу споруд. Нині на 8,5 тисячі студентів-стаціонарників маємо 102 тисячі квадратних метрів навчальних площ. На території академії, окрім чотирьох навчальних корпусів, є п'ять студентських гуртожитків, три спортивних корпуси, студентська їдальня, останніми роками придбано кілька нових приміщень на території міста, споруджено окремий корпус для Центру європейських студій. Багато уваги приділяється зміцненню інформаційної бази вузу. Нині в розпорядженні науковців та студентів понад 600 комп'ютерів нового покоління і, за великим рахунком, у черзі до основного інструмента навчального процесу стоять не 100 студентів, як пише Михайло Василашко, а 16.

Тернопільська академія народного господарства — не лише величезний науково-освітній комплекс, а й серйозний господарський об'єкт, котрий потребує щоденного обслуговування. За 35 років ректорату вдалося сформувати висококваліфікований професорсько-викладацький персонал, який нині налічує майже 1000 чоловік. В академії разом з представництвами, які працюють не лише в Україні, а й за її межами, зайнято понад дві тисячі працівників. Керівництво закладу разом з громадськими організаціями все роблять, щоб за нинішніх складних соціально-економічних реалій не залишити поза увагою кожного працівника. Щоб зберегти наукову еліту, зі спеціального фонду академії отримують щомісячно доплати професори і доктори наук. Введено доплати для тих, хто працює в шкідливих для здоров'я умовах. Багато уваги ректорат приділяє розв'язанню житлових проблем. За останні три роки за власні кошти придбано понад 50 квартир для працівників вузу, створено товариство забудовників 20-квартирного будинку, половину коштів на спорудження якого надає академія. Сформовано також потужну власну оздоровчу базу. Щорічно надається понад сто тисяч гривень на матеріальну допомогу нашим працівникам.

Інтеграція в світ

Звичайно, при функціонуванні такого багатогалузевого закладу, як ТАНГ, неможливо до кожної букви дотриматися нормативно-правової бази, яка теж постійно змінюється. Воно й закономірно, бо живемо в перехідному періоді, коли вузи шукають свого місця у нових реаліях, а держава не завжди може допомогти. За останні роки академії з держбюджету надається лише п'ята частина коштів від її реальних потреб, а це означає, що заклад змушений самотужки планувати свій розвиток і шукати надійні джерела розв'язання власних фінансових проблем. Його ми бачимо передовсім в утвердженні на міжнародному ринку послуг. Співпрацю з провідними вузами світу ведемо, і досить успішно, у кількох напрямах, однак цієї колосальної роботи всього колективу чомусь не помічають наші «доброзичливці» з усіх усюд.

Окрім того, що академія готує фахівців з 18 спеціальностей, у її структурі функціонують три міжнародні факультети: україно-нідерландський факультет економіки та менеджменту, україно-польський факультет фінансів і страхування та україно-німецький факультет міжнародної економіки та менеджменту. На завершенні переговори про створення факультету з однією зі скандинавських країн. Три роки тому Комісія Євросоюзу затвердила проект створення при нашій академії Центру європейських студій, до якого залучено провідні університети Німеччини, Франції та Нідерландів, а загальна його вартість становить 500 тисяч євро. Минулоріч у рамках проекту ми розпочали підготовку магістрів за спеціальними європейськими програмами. Нещодавно ТАНГ першою з українських вузів відкрила свій філіал у Вірменії. Церемонія відбулася за участю міністра закордонних справ Анатолія Зленка, і про неї вже повідомляв «Голос України».

Життя, як найвідповідальніший екзаменатор, підтверджує, що академія обрала правильну концепцію розвитку і завдяки їй входить до числа найвпливовіших економічних вузів України, посідає міцні позиції у підготовці спеціалістів нового покоління, успішно конкурує на ринку освітніх послуг. Якщо нас звинувачують у тому, що ми недостатньо проводимо науково-дослідницьку роботу, то повинні б спочатку з'ясувати, в якому стані перебувають місцеві підприємства, котрі мали б виступати замовниками цих робіт.

Сьогодні Тернопільська академія народного господарства — один із восьми вищих навчальних закладів України, якому доручено перепідготовку державних службовців. Два роки тому при академії створено Інститут експериментальних систем освіти, співробітники якого готують і видають всеукраїнський науковий журнал «Психологія і суспільство». Академія у зв'язку з інтеграцією у міжнародний простір більше уваги приділяє вивченню суспільних наук та іноземних мов. У вузі функціонують шість кафедр іноземних мов, на яких працюють понад 100 викладачів. Кожен інститут та факультет, попри всі економічні метаморфози, має свій дослідний полігон, де провідну роль відіграють наші випускники. Важливим досягненням наших науковців, окрім участі у міжнародних конференціях з проблем інтеграції України в європейські структури та в підготовці багатьох законопроектів, можна заслужено вважати підготовку тритомної української економічної енциклопедії. Ця колективна праця, без сумніву, заслуговує найвищого пошанування, бо засвідчує утвердження в суспільстві прагматичного мислення.

Ректор — генератор ідей

І на закінчення про роль ректора Олександра Устенка у реалізації стратегії розвитку академії, формуванні нової ідеології вищої освіти і моделі вузу, який функціонує за рахунок різних джерел фінансування. На щастя, саме академік Устенко за всі 18 років ректорства був тим «свіжим вітром», який концентрував навколо себе нові ідеї і сміливо запроваджував їх у практику життя. Але його неординарне мислення і намагання перетворити ТАНГ у науково-фінансовий холдинг завжди не до вподоби функціонерам різних рангів, котрі намагаються тримати науку та освіту на «ручному управлінні», нехтуючи об'єктивні закони їх розвитку і значення для благополуччя суспільства. Як наслідок, уже 6 років проти вузу та ректора ведеться безпрецедентна кампанія з дискредитації всіх досягнень. На щорічні ревізії та перевірки, аби щось «накопати», викидають державні кошти, відволікають від справ сотні людей, колектив перебуває під постійним тиском, в атмосфері напруги і невизначеності.

Подані в публікації «Кому і скільки коштує навчання» факти уже предметно розглядалися на засіданні кадрової комісії Міністерства освіти та науки у січні цього року, і вона вважала за доцільне рекомендувати переукласти контракт з ректором Олександром Устенком на наступний термін. Але «доброзичливцям» спокійно не спиться, і в листопаді в академії було проведено чергову ревізію фінансово-господарської діяльності. Як зазначено у підсумковому документі ГоловКРУ, під час ревізії було виявлено незаконних витрат на 52,2 тисячі гривень та інші порушення фінансової дисципліни на суму 184,1 тисячі гривень. У процесі ревізії було усунуто порушень на 80,8 тисячі гривень. Отакі «недбалості» мали місце в академії, де цьогорічний бюджет становить понад 22 млн. гривень, а торік становив 18 млн. Той факт, що автор для написання статті не ознайомився з цим офіційним документом, а послуговувався неперевіреною інформацією, викликав у нас здивування. Не переступивши порогу академії, журналіст сподвигся на статтю про наш вуз за однієї з двох причин: власного непрофесіоналізму або виконання конкретного замовлення.

Цікаво, кому і скільки воно коштує?

І та, і та не роблять честі авторові.

Сенсації не відбулось, а домисли, за якими немає реального підґрунтя, незданті зруйнувати позитивного іміджу Тернопільської академії народного господарства.

Вчена рада Тернопільської академії народного господарства.

Позитивний імідж домислами не зруйнувати

Що добре для початківців, те не прийнятне для зрілих гравців

Обговорюємо закон

В Україні, де ще тільки йде становлення громадянського суспільства, такий крок можна розглядати як позитивний. Так прокоментував положення Закону про обов'язковість теледебатів експерт з міжнародного права Україно-європейського консультативного центру з питань законодавства Петро Моргос. «Думаю, з огляду на ситуацію в Україні, це добре для демократичного розвитку країни», — вважає експерт.

«Голос України» продовжує інформувати читачів про те, як регламентуються передвиборні дискусії у ЗМІ зарубіжних країн у зв'язку з прийняттям Верховною Радою законом про теледебати.

Як повідомив «ГУ» міністр-посланник Посольства Федеративної Республіки Німеччина Ханс-Йохен Шмідт, у Німеччині немає законодавства, що регулює доступ політиків і партій до ЗМІ. Натомість є спеціальний орган, який відбиває «громадську думку» і звертає увагу на той факт, що всі партії отримують вільний доступ до засобів масової інформації. Під цим розуміють і об'єктивність висвітлення передвиборної боротьби: якщо телеканал надає слово, скажімо, правлячій партії, то, звісна річ, і опозиція має взяти участь нехай навіть у заочній дискусії. Це стосується громадського радіо та телебачення (які існують на бюджетні гроші, але не відбивають точку зору держави).

Щодо приватних радіо- і телекомпаній, то вони вирішують самостійно, кому надавати слово і в яких обсягах залежно від того, скільки їм за це заплатять. При цьому між німецькими партіями є джентльменський договір обмежувати витрати на передвиборну кампанію. Партії та їхні лідери з повагою і чесно підходять до питання обмеження витрат. «Ми не можемо зобов'язувати кожного кандидата в депутати брати участь у теледебатах. Це їхнє право — прийти чи ні на «круглі столи», організовані модераторами, — підкреслив Ханс-Йохен Шмідт. — Якщо я не помиляюся, то навіть Коль і Шрьодер відмовлялися брати участь у запропонованій організаторами дискусії. Ніхто нікого не може до цього зобов'язати».

***

«Закону, що регулював би проведення теледебатів, в Канаді немає, — сказав канадський експерт з виборів, директор Національного демократичного інституту США Том Корм'єр, — однак багато хто з канадців вважає, що він мав бути, адже теледебати є невід'ємною частиною передвиборної кампанії і проводяться завжди». В Канаді всі телеканали підписують угоду про проведення, як мінімум, двох теледебатів (одні — англійською, другі — французькою мовою) з п'ятьма найвпливовішими партіями країни. Дебати проводяться на другому або третьому тижні виборчої кампанії, яка, до речі, триває тут лише 36 днів.

Водночас канадці дуже серйозно ставляться до політичної реклами на телебаченні. Такі питання регулює «Канадський виборчий акт». Усі телеканали країни згідно з ним зобов'язані безкоштовно надати кожній партії протягом виборчої кампанії щонайменше 390 хвилин ефірного часу. Однак цей акт підтримує передусім впливові партії. Так, чим більше партія має місць у парламенті, тим більше їй нададуть безкоштовного ефірного часу. І, відповідно, не відомі в країні партії отримають лише мінімум ефірного часу.

Скільки можеш забрати з собою?

Продаж демонстраційних наборів євро, що розпочався в Європі, супроводжувався чергами в банках і галасливими рекламними акціями. Щасливі власники зможуть попрактикуватися в лічбі на нових монетах, які в 12 із 15 країн Європейського союзу увійдуть у готівковий обіг з 1 січня наступного року.

На засіданні з нагоди впровадження євро, що відбулося у Франкфурті, міністр фінансів Німеччини Ганс Ейхель заявив: введення єдиної валюти — перший крок до створення в майбутньому єдиної європейської податкової системи.

До «пробного» набору входять монети загальною вартістю 10,23 євро. Деякі покупці мають намір зберегти їх для власних колекцій або подарувати на Новий рік своїм родичам чи знайомим.

Усього для запускання в обіг відкарбовано 52 млрд. монет і надруковано 14,9 млрд. банкнот.

На знімку: *Мартін Хої спроможний якщо не забрати з собою, то хоча б підняти і утримувати протягом 30 секунд 40000 монет євро. Його рекорд, продемонстрований у Франкфурті, увійшов до Книги Гіннесса.*

Фото АП.

Комплексний підхід

Попри те, що востаннє (до нинішньої зустрічі в Києві) міністри закордонних справ України та Італії обмінювалися візитами 1993 року, двосторонній діалог на всіх рівнях розвивався. Як підсумок, протягом дев'яти місяців цього року обсяг товарообігу між нашими країнами зріс на 35 відсотків і сягнув 948,3 млн. доларів. Загальний обсяг італійських інвестицій в українську економіку збільшився на 6,9 млн. доларів.

Такі цифри пролунали на прес-конференції, яку провели голови зовнішньополітичних відомств України та Італії Анатолій Зленко та Ренато Руджеро за підсумками переговорів офіційних делегацій двох країн, що відбулися в Києві.

Під час цієї зустрічі сторони обговорили широкий спектр питань. За словами Анатолія Зленка, досягнуто домовленості щодо активізації співробітництва в багатьох сферах та прискорення підготовки низки двосторонніх документів. Особливу увагу було приділено питанням працевлаштування та соціального захисту українських трудових мігрантів в Італійській Республіці.

Серед західноєвропейських торгових партнерів України Італія посідає друге місце (за обсягами товарообігу). На думку Анатолія Зленка та Ренато Руджеро, подальшому розвитку економічного співробітництва сприятиме створення механізму постійних консультацій. Сторони домовилися також провести наступного року чергове засідання україно-італійської Ради з питань економічного, промислового та фінансового співробітництва.

Як зазначив Анатолій Зленко, Україна цінує зусилля Італії в підтримці наших євроатлантичних прагнень і, зокрема, співпрацю в рамках Центрально-Європейської ініціативи. Україна намагається заручитися підтримкою Риму і в ході переговорів стосовно вступу до Світової організації торгівлі. Як заявив Ренато Руджеро, Київ може на неї розраховувати.

Він також запевнив, що італійська сторона готова розглядати всі питання двосторонніх відносин —культурні, соціальні, політичні — в комплексі. «Все, що ми робимо в рамках двостороннього співробітництва, має служити наближенню України до ЄС, НАТО, СОТ», —зазначив він.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Кому війна, а кому мати рідна...

Час від часу історія підтверджує цю нев'янучу народну мудрість. Ще в червні військове відомство Німеччини переживало не кращі часи: під час затвердження державного бюджету на 2002 рік не було збільшено на 2,5 млрд. марок видатки на оборону, і зокрема на утримання армії, як воно пропонувало. Мало того, асигнування на ці потреби зменшається на 300 млн. марок. Бундестаг вирішив «заморозити» військовий бюджет: з 2002 до 2006 року він не збільшуватиметься.

Міністр оборони Рудольф Шарпінг серед інших поховав сподівання на оновлення повітряних сил транспортними військовими літаками A400M. Принаймні придбати їх понад 70, як передбачали, через їхню дорожнечу йому б не вдалося. І все-таки події 11 вересня змінили ставлення «червоно-зеленої» правлячої коаліції до армії, яка раніше не належала до кола її пріоритетів.

Але днями міністр оборони Рудольф Шарпінг повідомив, що Берлін уже зробив заявку на купівлю 73 військових «транспортників» (прогнозованою вартістю 250 млн. марок кожний) нещодавно створеному європейському повітряно-космічному суперконцерну EADS. На його думку, аеробуси мають посилити можливості Бундесверу у воєнній міжнародній участі. Цікава деталь: нещодавно статистичне відомство повідомило, що третина німецької армії, близько 60 тисяч військовослужбовців, уже перебуває за межами Німеччини, виконуючи за рубежем миротворчі місії. Місцеві газети не забарилися прокоментувати: чи не забагато?

Експерти з бюджету вважають, що уряд цим рішенням переступив через парламентський комітет з бюджету. Адже міністерство оборони має на цю покупку лише 5 мільярдів марок, а потрібно ще 10. І щоб придбати таку кількість літаків, Бундестаг змушений буде дати згоду на те, аби цю суму внесли до «замороженого» ним самим військового бюджету 2003 року. Для того, щоб споруджуваний концерн зміг поставити заявлені літаки в 2008 році, кошти на них слід внести вже нині.

Такий суперечливий метод отримання коштів із бюджету спричинив палкі дискусії і в парламенті, і в суспільстві. З одного боку, Німеччина раніше пообіцяла брати участь у проекті зі створення європейського літака, а отже, і в його придбанні. Щоправда, не думали, що його вартість буде така висока. Відмова придбати літаки могла б серйозно вплинути на відносини з Францією, котра особливо наполягала на реалізації проекту та участі в ньому Німеччини. Окрім того, проект має вирішальне значення для Європейського союзу: він дає змогу створити майже 40 тисяч робочих місць.

Та ці аргументи перекреслюють аргументи федеральної рахункової палати: проект надто об'ємний, а вартість нових літаків «надмірна» для бюджету Німеччини. Опозиція — Християнсько-демократичний та Християнсько-соціальний союзи — звинувачують міністра оборони Рудольфа Шарпінга у порушенні Конституції. Вони звернулися з відповідною заявою до Конституційного суду.

Але у військового відомства — власні докази. Незважаючи на всі аргументи проти придбання такої дорогої техніки, міністр оборони Рудольф Шарпінг заявив, що він має намір ще до Різдва підписати угоду про купівлю 73 аеробусів для Німеччини. Чого не зробиш заради міжнародного престижу країни!

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Хроніка. Факти. Події

■ Роттердам

Новий запис Усами

Голландська влада знайшла в квартирі трьох мешканців Роттердама касети із записами інтерв'ю та виступу Усами бен Ладена.

■ Пекін

Поліція насторожі

У столиці Китаю посилено поліцейські пости, до Пекіна введено додаткові підрозділи поліції та армії. Такого заходу вжито через серію терактів, вчинених у кількох провінційних містах КНР.

■ Прага

Підступна легеня

Президента Чехії доставлено до госпіталю. За словами лікарів, у 60-річного Вацлава Гавела виявлено серйозні збої у роботі лівої легені. Відомо, що Гавел у 1996 році був на межі смерті, коли йому зробили операцію з видалення пухлини саме з цієї легені.

■ Кабул

Зійшлися на п'яти тисячах

Афганістан погодився на присутність у країні міжнародного миротворчого контингенту в складі п'яти тисяч осіб. Раніше міністр оборони генерал Мохаммед Фахім заявляв, що достатньо й тисячі. Тим часом щойно призначений губернатор афганського міста Кандагар Гул Ага оголосив про арешт 80 бійців організації «Аль-Каїда» та посилений пошук духовного лідера талібів мулли Омара.

■ Рим

Король очолить лойя джиргу?

Глава афганської тимчасової організації Хамід Карзай прибув до Італії для переговорів з колишнім королем Афганістану Мохаммедом Захір Шахом про його повернення. Роль, яку буде відведено Захір Шахові, поки що не визначено. Припускають, що він може очолити лойя джиргу — раду племінних лідерів, яка змушена буде прийняти рішення про поділ влади в Афганістані.

■ Делі

Обвинувачують Пакистан

Індія знову обвинуватила Пакистан у підтримці двох радикальних груп, причетних до нападу на індійський парламент. У зверненні до депутатів міністр внутрішніх справ Індії Адвані закликав викорінити тероризм. Пакистан заперечує свою причетність до інциденту.

■ Нью-Йорк

Подякувати емігрантам

Генсекретар ООН Кофі Аннан закликав змінити ставлення до емігрантів. За даними ООН, більш як 150 мільйонів осіб проживають за межами своєї батьківщини. Вони роблять вагомий внесок у розвиток чужих країн, проте цей факт досить часто нехтують.

■ Белград

Пошуки кращого рішення

Керівники Югославії, Сербії та Чорногорії у Белграді на переговорах розглядали питання збереження югославської федерації. У зустрічі взяв участь верховний представник Європейського союзу з питань зовнішньої політики і безпеки Хав'єр Солана, який назвав збереження федерації найкращим рішенням. Найближчими днями майбутнє Югославії обговорюватимуть експерти.

На знімку: *Президент Югославії Воїслав Коштуниця та Верховний представник ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Нещасний випадок раз, нещасний випадок два...

Чому враження, наче чорне стає інколи білим і є зовсім уже не враженням

Торік піймали на гарячому заступника директора Дніпропетровського центру стандартизації, метрології та сертифікації Олександра Хандригу — під час отримання хабара в 70 тисяч доларів. Він і раніше потрапляв у поле зору правоохоронних органів. Щоправда, без наслідків. Але тепер апетит Хандриги сягнув незрівнянних меж. У ВАТ «Дніпрокисень» під сумнівним приводом наклав заборону на випуск ацетилену. А коли підприємство все-таки реалізувало його майже на шість мільйонів гривень, пообіцяв закрити на це очі, але за умови, що одержить свою дещицю готівкою. Та на «Дніпрокисні» не розгубилися і повідомили, куди слід. Зафіксувати факт отримання хабара було справою техніки...

Подія набула в регіоні неабиякого розголосу. Казали, що в масштабах всієї України піймали найбільшого за останні роки хабарника. Діставши первинну інформацію в облпрокуратурі, я зателефонував до центру метрології та стандартизації. І від директора Валерія Маматова почув:

— Ви не поспішайте здіймати галас. Це нещасний випадок, не більше. Ось побачите, коли розберуться, то і діло лусне, як мильна булька.

Повідомляю: уже розібралися. Обласний суд позбавив Хандригу волі на десять років. Все зрозуміло? Так! Але термін «нещасний випадок» у моїй пам'яті залишився.

А нещодавно заходжу в обласне управління сільського господарства, вахтери якого давно знають мене. Та цього разу зупиняє незнайомий молодий чоловік і каже:

— Хто, куди і навіщо? Ваші документи...

— Будь ласка. Але що трапилося?

Чоловік показує посвідчення працівника міліцейського управління боротьби з економічною злочинністю і пояснює:

— У приміщенні — обшук.

Дізнаюся: затримують начальника облуправління Миколу Радіонова, проти якого порушено кримінальну справу. І знову від найближчих «співчуваючих» колег Миколи Олексійовича чую знайоме: «Це нещасний випадок». А того дня під час затримання Радіонову стало зле, його відвезли до лікарні — і взяття під варту тимчасово замінили підпискою про невиїзд. Тепер він у розшуку, бо невідомо куди зник.

— Це так стверджують в облпрокуратурі?— перепитують мене в облсільгоспуправлінні. — Дивно. А у нас кажуть, що пішов у відпустку. А що ви думаєте, може, й повернеться... Нещастя та й годі!

Отож нещастя, що спіймався. Інакше залишився б поважним чоловіком в області — чи як ще розуміти це «нещастя»? То чи не здається вам, бодай зрідка, наче живемо ми нині в «королівстві геть кривих дзеркал», де поняття порядності й непорядності, чесності й безчестя перевернуто догори дном? І надто вже масову схильність посадовців та корупціонерів усіх мастей, численних «крутих» і «нових» до зловживань, порушень і навіть економічних злочинів бідою, схоже, не вважають.

У міськраді чиновник «середньої руки» попався на далеко не безпідставних «корисливих проступках», міський голова Іван Куліченко на повен голос заявляє городянам, що «пощади таким не буде», а слідом одержує письмове послання колег «потерпілого», щоб «пожалів, бо гине хороший і чесний чоловік». І не нинішні, а депутати міськради попереднього скликання «винесли це сміття з хати». Але чи винесли? Поки що тихо, як у вусі.

Які конкретні гріхи інкримінують Радіонову, в інтересах слідства поки що не розголошують. Але на останній колегії облпрокуратури прокурор Володимир Шуба досить чітко пояснив загальну «ситуацію-політику» в очолюваній Миколою Олексійовичем галузі. Область справді зібрала три мільйони тонн зерна. Та вже майже 80 відсотків його вивезено чи ніби вивезено за межі держави. Точніше, скуплено приватними фірмами. «І вони, ці фірми, диктуватимуть нам ціни на хліб, — сказав Володимир Шуба. — Це зерно вони перероблятимуть на борошно, і за якою ціною продаватимуть — не ми регулюватимемо».

Так і хочеться поправити прокурора: а чи не виголошує він свої слова тим, хто й волів саме інакше «регулювати»? Не забуваючи, звичайно, про себе, сердешних.

Ось нещодавно тиждень не давали спокою корпункту «Голосу України» працівники «Дніпрообленерго». У нас, заявляли, нещастя, і велике — страждає увесь колектив, отож заступіться. Податкова міліція, а разом з нею і облпрокуратура докладають усіх сил, щоб від нас незабаром і цурки не залишилося. Ви ж бо знаєте, мовляв, що можлива приватизація обленерго, то хтось навіч замовив компанію обанкрутити, а її керівників та фахівців «пересадити», щоб потім «взяти голими руками», і квит.

Як у такому випадку не відгукнутися на заклик людей? Облпрокурор Володимир Шуба запропонував просто ознайомитися з документами і самим дійти висновку: правомірно чи ні порушено кримінальну справу? Свого часу Кабінет Міністрів України запровадив спеціальний режим розрахунків за реалізовану споживачам електричну енергію. Постачальники цієї енергії і їх структурні підрозділи виручені кошти мали перераховувати на єдиний розподільчий рахунок Національної компанії «Укренерго». У Дніпропетровську не послухалися. І понад 42 мільйони гривень залишили на власному рахунку. Як ними розпорядилися? О, це цікаво: окрім зарплатні, спрямували кошти на ремонт приміщень і всілякі господарчі потреби, комерційним підприємствам за якісь там послуги і навіть на оплату навчання у вузі чийогось сина...

А коли раз спробував і зійшло, то не дає спокою сверблячка і вдруге повторити «експеримент». Урешті-решт «Дніпрообленерго» за придбану і реалізовану в регіоні електроенергію заборгувало ні мало ні багато — мільярд чотириста мільйонів гривень. А тепер найцікавіше: саме потреба погашати борг і штовхає енергетиків підвищувати тарифи на свою продукцію. Тому розкошелюйтесь, спонукають усіх земляків, і платіть більше. І терпіть — куди ви подінетеся, не збіднієте. Дарма, що це вже справжнє нещастя на голови усім нам, звичайним споживачам електроенергії. Що світовий валютний банк винний, розповідають, а про свої гріхи — нічичирк.

Коли б лише розпорядники електричного струму вдавалися до такої «винахідливості»! Прокуратурою області порушено кримінальну справу і щодо посадових осіб ВАТ «Дніпропетровськгаз». Які спокійно прострочили всі терміни позивних заяв до господарських судів і не витребували зі своїх боржників майже 11 мільйонів гривень. То що пропонують натомість робити? Вгадати не так вже й важко: теж підвищувати якомога швидше тарифи, щоб компенсувати втрати.

— Та в нас тепер геть усіх, хто чимось не сподобався «верхам», готові оголосити злодіями, негідниками і злочинцями, — відмахнувся знайомий, що працює у ВАТ «Дніпропетровськгаз», і додав:

— Ти краще подумай, як може бути інакше, якщо вже поняття кришталево чесного авторитета, який служив колись нам за взірець і вселяв надію та гарантував порядок у суспільстві, давно підмінено поняттям «кримінальний авторитет», і ми з цим покірно змирилися? Шукати і праведності, і правди там, де їх немає — марно.

Насамкінець через газету хочемо відповісти й тим авторам скарги з Кривого Рогу, котрі просять виручити з «нещасної» халепи голову правління ВАТ «Криворізький тепличний комбінат» Володимира Полтавського. Ні за цапову душу потрапив чоловік під суд. Ну що ж, люди добрі, розбирайтеся самі. Суть справи така: Полтавський передав у заставу свій комбінат якійсь іноземній фірмі, оцінивши його в шість разів дешевше, ніж насправді він коштує. А в тому, що ця інофірма «свого» з рук не випустить, сумніватися не доводиться...

А тепличний комбінат у Кривому Розі колись було споруджено у складчину підприємствами міста і методом народної будови. То чи не для криворіжців тут нещастя, що їхня власність втрачається задарма?

Чи нині інакше треба дивитися на такі випадки? Теж як на «нещасні»?.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Бухгалтери всіх рівнів, міркуймо розумно!

Близько півроку тому контрольно-ревізійне управління у Харківській області провело, здавалося б, рядову перевірку на предмет доцільності використання бюджетних коштів державним підприємством «Харківський метрополітен». Відтоді наше спілкування швидше нагадує театр військових дій, аніж ділові взаємовідносини. Листи в різні інстанції, судові позови, публікації в пресі — схоже, цьому кінця й краю не буде.

Причина того, що відбувається, доволі прозаїчна — під час перевірки ревізори виявили велику суму, на використання якої в економістів метрополітену, скажімо так, не було доволі переконливої документальної аргументації. На цілком слушне зауваження з цього приводу метрополітенівці, хоч як не дивно, відповіли войовничим спротивом, «обстрілюючи» КРУ газетними публікаціями, де обвинувачували нас у некомпетентності та перевищенні своїх повноважень.

Таку несолідну поведінку пояснити дуже легко. Збила зі шляху істинного економістів одна маленька деталь — у нашій країні багатьом підприємствам тепер надаються податкові пільги, а як їх відтворювати у бухгалтерському звіті — ще не придумали. Ось і виходить, що не сміятися треба з «молодецького пориву крушників, які несамовито захищають правоту своїх підлеглих», котрі відстоюють, до речі, державний інтерес, а плакати над тим, як «своєчасно» і «логічно» у нас пишуть закони.

Серце стискається від співчуття тим людям, котрі обрали нелегку професію бухгалтера. Спробуй розберися в численних законах і поправках до них, які часто суперечать одне одному. Доволі складно, крім того, зрозуміти, навіщо потрібні і бухгалтерський, і податковий обліки, які мало пов'язані між собою і найчастіше плутають не лише бухгалтерів, які роблять свої перші кроки в бізнесі, а й економістів з університетською освітою.

Створюється враження, що ці фінансові лабіринти комусь на руку. І якщо одним вони ускладнюють життя, то для інших у непролазних нетрях законодавчих актів каламутять ту саму воду, в якій, як відомо, краще за все ловити рибку. Відповідь на запитання «Чому все це відбувається?» насправді дуже проста: так повелося давно, що в нашій країні (єдиній, до речі, де «мирно» співіснують бухгалтерський та податковий обліки — небачене для цивілізованих країн явище) все — «для блага людей». І, як завше, не для тих, хто намагається все робити законним шляхом і чесно складає велику кількість звітів, а для тих, хто цю масу потенційної макулатури перевіряє. У кожну інстанцію, куди доводиться звертатися підприємцям, треба подати певну кількість довідок, свідоцтв, накладних та інших «життєво важливих» документів. Але рідко який документ придатний для подання, наприклад, і до податкової інспекції, і на митницю. Кожна державна структура день у день збільшує кількість робочої документації, котра, як снігова брила, може будь-якої миті звалитися на голови бізнесменів.

Конфлікт метрополітену й КРУ добре ілюструє ситуацію, коли недосконалість чинного законодавства призводить до чогось схожого на громадянську війну. І якщо навіть професійні аудитори великого підприємства, денно і нощно турбуючись про його інтереси, залишили без уваги проріху в чинному податковому обліку і не намагалися домогтися від відповідних інстанцій ясності в цьому питанні, то що говорити про інші подібні випадки, які повторюються в повсякденному діловому житті? Можна не сумніватися в тому, що метрополітен — не перша жертва подібних обставин. І водночас не полишає впевненість у можливості повторення таких самих випадків, якщо не буде вжито відповідних заходів.

Хоч би як там було, але винуватці цього конфлікту, домагаючись блискучої перемоги тільки їм доступними методами, на жаль, не мали бажання усвідомити проблему і спільними зусиллями подолати її. Керівництво КРУ, добре втомившись від постійного морального тиску на працівників на сторінках друкованих видань, вчинило, як і належить професіоналам, — направило запит до Міністерства фінансів України з пропозицією про вихід з цієї спірної ситуації. І хоча шлях, яким пропонувалося йти, не було прийнято, питання взяли на замітку і скоро очікується прийняття відповідної поправки до законів України.

Хоч як це й приємно, та коли добре подумати, то зразу постає запитання: «Яку роль може зіграти чергова поправка до українського законодавства, якщо реально — це лише крапля у неспокійному податковому і бухгалтерському морі?» Чи є сенс ще більше роздувати законодавчий організм, який і без того вже тріщить по всіх швах, загрожуючи лопнути будь-якої миті? Адже немає жодної гарантії, що завтра не виявиться нова проріха в об'ємній і трудомісткій бухгалтерській рутині. І тоді — знову війна чиновників? Чи не розумніше було б уже сьогодні об'єднати зусилля всіх зацікавлених осіб і прийняти такий закон про бухгалтерський облік, в якому всі могли б легко зорієнтуватися: і бухгалтери, і ті, хто перевіряє? Залишається лише сподіватися, що переможе здоровий глузд.

Олексій ЩЕРБАКОВ,
начальник КРУ
в Харківській області.

Деякі особливості Всеукраїнського перепису у Кримській автономії

Так нас «перенаціоналізовують»

Національність — «украинец», рідна мова — «русский»...

Такий запис зробила обліковець під час перепису в Сімферополі — про кого б ви думали? — про головного редактора «Кримської світлиці»... Не обов'язково в Криму бути редактором української газети, щоб помітити таку підступність і відстояти свою рідну мову (наші читачі повідомляють факти упередженої поведінки переписних агентів, особливо під час заповнення «мовного» пункту №7). Але ради того, щоб оцю «упередженість» задокументувати (копія «зрусифікованого» переписного листа перед вами, а диктофонний запис переписних дискусій з обліковцем зберігається в редакції), таки треба було, щоб на її шляху трапився журналіст...

І що, здавалося б, архіскладного в тому, щоб просто зачитати пункт за пунктом запитання в переписному листі й записати у відповідній графі зі слів опитуваного відповідь? Та навіть вільно не володіючи українською мовою, обліковець після одного-двох інструктажів знатиме тих два десятки анкетних запитань чи не напам'ять! Власне, пані Людмила, котру ми в суботу, 8 грудня, впустили до нашої оселі виконати покладену на неї державою відповідальну місію нас переписати, розпочала бадьоро і впевнено, встигаючи поміж запитаннями пожалітися, що десь їй і бланк вже встигли зіпсувати, а ще десь облаяли...

Що ж, співчуваємо, всякі люди трапляються. Але до справи: прізвище та ініціали, родинні стосунки, стать, вік, місце народження, національність. І так, ніби між іншим, після національності прозвучало: «Мовою какой... русским языком владеете?»

Та чого ж не володію? Ще, може, й краще від декого з росіян, бо свого часу попрацював понад десяток літ у кримській російській газеті. Тому й відповідаю ствердно: так, володію. В переписний лист не заглядаю, які там далі пункти, чекаю нових запитань. «А інша мова, иностранным языком каким владеете?» — суржиком продовжує обліковець. Поки раджуся з дружиною, чи варто нам з нею щось говорити про нашу напівзабуту університетську «німецьку зі словником», жіночка встигає узгодити моє громадянство і перестрибнути вже до освіти.

І тут аж приголомшує думка: а чого ж це мене й досі не спитали про мою українську мову? «Почекайте, шановна, а що ви отам уже встигли записати — можна глянути?» І торопію: у графі «Ваші мовні ознаки» навпроти пункту «рідна мова» стоїть... «русский» (див. вище). Чи легко було після такого шоку переконувати пані Людмилу в тому, що вчинила вона зле? Сумніваюсь, що й тепер вона кається. Бо непідроблено дивувалася: чого це я з нею не погоджуюся? («Вы же сами сказали, что владеете русским. Ну, вот давайте я тут сверху напишу, что вы еще и на украинском можете»). І ще непідробленіше обурювалася, коли мені довелося власноруч записати навпроти такого важкого для неї пункту, що я не тільки можу «на украинском», а що ця мова для мене — рідна (вибачай, державо, за зіпсований бланк, але він був би двічі зіпсований, якби в ньому залишилася облудна неправда). Втім, деяку невпевненість у своїх вчинках наша суботня гостя все ж відчувала (особливо після того, як я на факсимільному апараті зробив про всяк випадок копію зіпсованого переписного листа і ввімкнув диктофон). Тому, напевне, й погодилася переписати нашу сім'ю заново (до речі, поки я в сусідній кімнаті копіював, пані Людмила встигла «зрусифікувати» ще й мою українську дружину, записавши російську мову рідною і їй!).

Ось так, з другої спроби і з великими потугами ми перевалили через підступне сьоме запитання. (В суботу, 15 грудня, о 18 год. 30 хв. у радіопрограмі «Слово» на Кримському радіо читачі змогли почути, як непросто всім нам давався цей «мовний» перевал). Врешті-решт дісталися пункту про місце моєї роботи, заповнивши який, пані Людмила, напевне, пошкодувала, що він не стоїть в анкеті першим: може, була б обачніша? Та все одно стриматися і не проголосити, що «украинцы нехорошие» і вона їх «не признает», таки не змогла. На тому й розійшлися.

Та, як з'ясувалося, ненадовго. Вже наступного дня, у неділю, в двері наполегливо постукали: знову пані Людмила, тепер уже в супроводі двох серйозних чоловіків. Один з них показав посвідчення (з неповторним українським прізвищем!) начальника тієї лічильної дільниці, звідки було послано до нас пані Людмилу.

«Какие у вас претензии к работе нашего учетчика? Почему вы испортили бланки?» — суворим командирським голосом розпочав пан Віталій. (Даруйте, шановні дійові особи цього репортажу, що не називаю ваші прізвища, але чомусь до останнього віриться, що вам або рідним вашим не дуже хочеться такої слави). Поговорили... Україна — це, з'ясувалося, Малоросія. А Крим — це Росія, тож даремно ви отут пручаєтеся «с вашей украинизацией». І взагалі «этот национализм, эта ржавчина — он во всем виноват! А газета ваша — раза два в руки ее брал — нет, не то...»

Людоньки, яка українізація? З єдиною переповненою українською гімназією в колишньому дитсадку? З одним українським підручником на цілий клас? З ярликом «націоналіст» (для Криму це ще й досі — лайка) лише за те, що не дозволив під час перепису «розукраїнізувати» себе і свою дитину?!

А може, і справді даремно пручаємося, шановні пане Президенте, Прем'єр-міністре, держкомінформівське обезголовлене наше керівництво, депутатство наше красне, що дали «Кримській світлиці» сяку-таку копійчину на виживання в напівукраїнській автономії, та й тієї нема, бо вже півтора місяця газета друкується в борг, і ще невідомо, чи наступний номер вийде у світ, чи запуститься комп'ютер лише за плюс 12 градусів на редакційному термометрі, чи не викинуть на вулицю орендатори після 31 грудня, коли закінчиться термін угоди (а 31 грудня газеті, між іншим, рівно дев'ять літ виповнюється). Якщо це називається «українізація», то як охрестити те, що коять з нами сьогодні найняті на наші ж українські гроші переписники під орудою ось таких панів Віталіїв з командирською виправкою? Ну, відстояли, хто міг і захотів, своє особисте українство, тепер самі собі урочисто проголосимо, що держава починається з нас, що недаремно «Кримській світлиці» на якомусь там всеукраїнському журналістському форумі надали звання «Форпост України» (панове організатори цього шоу, хоча б папірця про те, що ми — форпост, прислали в редакцію, ми ним, може, від кредиторів тепер відбилися б!). А що далі?

А далі ми звернемося до наших кримських статистичних начальників з пропозицією дати оцінку результатам переписної діяльності обліковця пані Людмили і тих, хто її ось так до цієї відповідальної державної місії підготував (тут уже, шановні, вибачайте, але прізвища ваші назвати доведеться). Потім, якщо газета ще виходитиме, ці оцінки опублікуємо. І зробимо разом з нашими читачами відповідні невтішні висновки. І разом лаштуватимемося на березневі вибори, вірячи в те, що спроможемося вздріти на цьому політичному ярмарку майбутніх поводирів і гуртом хоча б вибори організуємо не так, як цей перепис, який лають тепер і ліві, і праві, і націоналісти, і шовіністи, і державномовні, і «русскоязычные», і «Крымское время» з такою ж «Правдой», і «Кримська світлиця». Але дивіться, панове й товариші, господа і просто громадяни: а все-таки є у нас хоч щось спільне в нашій багатостраждальній державі! То, може, все у нас ще вийде?

Віктор КАЧУЛА,
головний редактор
«Кримської світлиці».

С 5 декабря в Украине проводится перепись населения.

Кому она нужна?

Только киевским властям, которые хотят доказать всему миру, что русских в Украине почти не осталось, а на русском языке никто не разговаривает.

ЗНАЧИТ:

1. Не нужны русские школы, газеты, журналы, телевидение.
2. Не нужен второй государственный язык.
3. Не нужна автономия для русского населения в Крыму.

Русское Движение Крыма

призывает всех, кто считает себя русским, не отрекаться от своего народа, от своего языка, а всех русскоязычных представителей других национальностей в графе «родной язык» указать Русский.

Не дайте себя запутать и обмануть!

АР Крым, Ялта, ул. Садовая 4, ком. 42 тел.: (0654) 23-04-15.

Таку листівку знайшов у своїй поштовій скриньці і надіслав до редакції ялтинець Олександр Жуков. Зауважте, шановні читачі, який запис пропонується зробити в графі «рідна мова» неросіянам. То чи не за цією агіткою проводили подекуди інструктажі з кримськими переписувачами?

У Керчі Людмила Григор'єва змогла тільки зі скандалом довести переписувачеві, що її рідна мова — українська.

У Сімферополі більшість переписувачів не володіє державною мовою. Коли я відповів на запитання про день народження «16 вересня», мені записали російською мовою «16 апреля».

У смт Красногвардійському з Володимиром Паламарем не погодилися з тим, що його рідна мова українська, і зауважили, що не можна записувати російську мову в графу «іноземна». Переписувачі не користуються офіційними анкетами. Вони записують дані у зошити, а що переписується в анкети, красногвардійцям невідомо...

Олег ФОМУШКІН, голова Кримської організації Руху.

Під час проведення перепису населення в Автономній Республіці Крим відбуваються масові порушення Конституції України. Переписувачі роблять записи в офіційних українських бланках російською мовою. Брутально нехтують вимоги громадян про внесення інформації про них українською мовою. Про це свідчать, зокрема, Г. Хижняк, В. Сивун та М. Білий (Приморське, Феодосія), А. Осадча (Орджонікідзе). Крім того, абсолютна більшість переписувачів заносять відомості не в бланки, а в зошити, що не дає змоги перевірити правильність записаної інформації. Тож постають запитання:

1. Хто в Криму розпорядився проводити перепис тільки російською мовою?

2. Чи можна довіряти результатам перепису, особливо в пунктах, що стосуються національного та мовного складу населення, за такої негативної, щоб не сказати ворожої, налаштованості місцевих (на рівні міста) керівників, які здійснюють перепис?

Прошу вжити негайних заходів для виправлення ситуації та забезпечення об'єктивності проведення перепису на території АРК.

(З листа голови Всекримського товариства «Просвіта» Сергія САВЧЕНКА, надісланого на адресу адміністрації Президента України 8 грудня 2001 р.).

Вісті з Чернігівщини

Телевізійний сюрприз

У неділю на телеекранах чернігівців дебютувала телекомпанія «Сівер-центр». У такий оригінальний спосіб відзначили десятирічний ювілей журналісти обласного телебачення, яке тепер матиме нову назву. Телевізійників привітали представники влади, громадськості.

Конференція асоціації міст

Асоціація міст України провела у місті на Десні науково-практичну конференцію з проблем пріоритетного розвитку первинної медико-санітарної допомоги. У ній узяли участь представники 30 міст—членів асоціації. Учасники дебатів прийняли звернення до депутатів Верховної Ради України щодо необхідності підтримати законопроект «Про обов'язкове медичне страхування».

Кращі юні винахідники — у Луцьку

Відбувся Всеукраїнський відкритий турнір юних винахідників та раціоналізаторів. Найкращі проекти на ньому презентували вихованці гімназії №4 Луцька. Друге і третє місця вибороли учні Прилуцької школи-гімназії №5 та збірна дівчаток Сум. Добре виступили також команди винахідників з Одеси та Харкова.

І у крадіїв є рекорди

120 метрів залізничної колії з торфотраси «Бурівка» Замглайського торфобрикетного заводу, що в Ріпкинському районі, поцупили двоє мешканців Городні (райцентр сусіднього району). Правоохоронці знайшли вкрадене і повернули шпали власнику.

Земля з Казахстану

Могилу загиблого в роки війни казахстанця відвідали в селі Роїще Чернігівського району його родичі з міста Алмати. Серед них був і правнук воїна Арінбасар Чінікеєв. Гості прикріпили на місці поховання солдата табличку з його іменем, висипали привезену з батьківщини землю.

Секрети чистоти

У Бобровиці досить істотно подбали про чистоту райцентру. Тут на вулицях встановлено 82 контейнери для збирання сміття. Отож тепер господарі не засмічуватимуть ним вулиці...

Учитися ніколи не пізно

Делегація прилучан, очолювана головою райдержадміністрації Володимиром Старостишеним, побувала в селі Козаче Конотопського району Сумської області. Тут в об'єднанні приватних сільгосппідприємств «Сейм» керівники сільгоспструктур ознайомилися з досвідом вирощування сої, одержання з неї олії та соєвого молока. Схоже, наступного року у Прилуцькому районі почнуть масово засівати поля новою культурою.

Нагороди від сина Стуса

У літературно-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського заступник головного редактора газети «Книжник-ревю», завідувач відділу журналу «Сучасність» Дмитро Стус вручив цьогорічні міжнародні премії імені Василя Стуса білоруській та українській письменниці, журналістці Лілії Бондаревич (Черненко) і кримському кореспондентові Франс-пресс та СТБ Лілі Буджуровій.

Добірку підготував Сергій ПАВЛЕНКО.

■ Фотофакт

16-річна Тетяна Пилюкова стала переможницею конкурсу краси «Міс Дніпропетровськ-2002».

Фото Олександри ПЕНДРАКОВСЬКОЇ (УНІАН).

Преферанс під протокол,
або Пам’ятник невідомому стукачеві

 Коротка пам’ять

Документи 30-х років, опубліковані Державним архівом СБУ, показують унікальну річ. Виявляється, стукачі працювали серйозно й писали лише те, що чули, без вигадок. Приміром: «Затем Курбас с Ирчаном перешли на немецкий язык и я ничего не понял». Але «не понял» — рідкість, бо кожен сексот знав своє діло, на філософа доносив філософ, на сантехніка -сантехнік. Розумно й справедливо. Отже, то була справді чесна робота. Стукачі створили цілий пласт автентичної літератури — правдивішої (й часом художньо сильнішої), ніж та, що й досі чомусь у нас зветься худлітературою.

Стримана відвертість

Весна 35-го. У Горлівському відділі Донецького УНКВД допитаний свідок, громадянин Гросман Вільгельм, 27 літ, родом одесит, росіянин, службовець, б/п, одружений, економіст азотнотукового заводу в Горлівці.

На запитання про свого знайомого Гольдберга Гросман відповів: «Знаком с т. Гольдбергом с 1933 года по работе на заводе. Предмет встреч — игра в преферанс. Впечатление о тов. Гольдберге как о человеке следующее: он старается отойти от жизненной борьбы и создать себе обеспеченную изолированную жизнь. В свободное от работы время, насколько я знаю, занимался в основном игрой на скрипке и преферансом. По его словам, есть у него родители, которым он высылает по 100 руб.

Четкого представления о его политической системе я не имею, но мое впечатление, что у него вообще никакой системы нет, а человек он аполитичный. Разговоров откровенных я от него не слышал, ибо когда жена запретила мне играть в карты, а он приходил с надеждой сыграть, и когда это не удавалось, то у нас тем для разговоров не находилось, и когда обоюдное молчание становилось тягостным, а производственные разговоры были исчерпаны, то он уходил. Гросман.»

Як бачимо, стримано. І арештований З. Гольдберг (33 роки, економіст того самого заводу) про Гросмана на допиті зайвого не сказав: «Находясь с ним в условиях одиночества и скуки, мы начали искать партнера для игры в преферанс».

Наївні картярі

Вони не знали, що НКВД пасе Гольдберга давно, і що вже допитані інші преферансисти. Хтось із них мав добру пам’ять: «Гольдберг, общаясь с отдельными лицами в частной обстановке, развивал перед ними резко выраженные к-р взгляды, принявшие незадолго до ареста прямо террористический характер. Так, имевшие место затруднения в период 1932-33 гг. Гольдбергом расценивались: «Колоссальный голод на Украине вызван ненужной ликвидацией кулачества и хлебозаготовками...»

А ще Гольдберг казав за преферансом: «Я лично сильно ненавижу руководство партии и правительства, оно было и есть виной страдания народов».

А після вбивства Кірова ляпнув: «Если бы кто убил Постышева, Молотова, Чубаря, Косиора, Микояна и других солдат Сталина, они бы истинно задумались».

А ось: «В связи с вопросами искусства он характеризует этот вопрос как материал для изучения сумасшествия русского народа, официально именуемого Октябрьской революцией...»

Про партію Гольдберг казав: «Все живут ради личной жизни, никакого социализма не строят, хоть об этом широко афишируют...»

Хвала ясній пам’яті стукача! Якби не він, можна б думати, що голод 33-го вигадали сучасні очорнителі славної історії.

Що далі

«В январе м-це Гольдберг имел намерение выехать в командировку в Москву. Учитывая крайнюю социальную опасность Гольдберга, в особенности во время пребывания его в Москве, эта поездка принятыми УНКВД мерами была предотвращена, он был арестован».

Влітку 35-го Особлива нарада визнала Гольдберга винним у «к-р діяльності» (у справі довідка: «Вещдоков по делу нет»). Йому дали 5 років. Він їх не досидів. В листопаді 37-го був розстріляний на Соловках — бо й там «высказывал резкие контрреволюционные суждения».

Стукач-філософ

Цікаво: люди, опинившись на Соловках, гадали, що тут усі свої і можна далі «высказывать суждения»! Але тут стукачі мали ще кращу пам’ять.

От сидів на Соловках такий собі Хижняк Михайло Федорович (нар. 1893 р., з Полтави, колишній член ВКП/б/, освіта вища, інженер-будівельник). «Осужден на срок 5 лет, конец срока 5/XII-38 года. Поведение удовлетворительное. Дисциплинирован».

Ніби все добре. Але поруч є арештант-інформатор, котрий уміє бачити й писати. В листопаді 34-го він писав про Хижняка: «В общем, он непоследовательный как в ежедневной жизни, так и идеологически, он очень часто противоречит себе и лжет. Это отчасти делает сознательно, по привычке, или с целью дезориентировать «информаторов», или с целью самому разведать умонастроения и мнение собеседника...

В момент искренней потребности поделиться он пришел ко мне, взволнованно шепчет: «Видите, я ведь нищий: все мое — это там вот под кроватью, больше у меня ничего нет». Слабая нервная система...

В отчаянии доходит такой тип людей до совершенно нелогичной аргументации. Это те люди, с которыми невозможно доиграть партию в шахматы, так как находят всегда отговорки в случае проигрыша. (Припом. тоже гоголевского Ноздрева).

Его политические установки расколоты в двух направлениях, между которыми он колеблется. Одно: подъемы прошлой партийности и другое — настроения, охарактеризовать которые можно как разочарование.

Сталина он себе представляет как совершенно случайного вождя, кот. сумел захватить положение; если бы Троцкий успел — был бы Троцкий. Он не допускает, что Сталин в прошлом не ошибался.

Пережитки национализма: я не назвал этот уклон у Хижняка просто «национализмом», так как здесь, по-моему, идет речь больше о пережитках национализма, ибо отчасти у него имеется некоторое критическое отношение. У Хижняка оно (отношение), можно сказать, политически грамотнее. Поэтому я не назвал бы его националистом.

Он видит отчуждение аппарата от масс. У него такая мысль: Ленин выдвигал рабочих; сегодня этого нет. «Если бы (!) сегодня Ленин жил, Сталин, может быть бы, его удалил; сегодня другие времена».

Читали мы воспоминания Короленко, где жандарм-полковник сам останавливал напуганного арестованного юношу, чтобы он показаниями не втянул напрасно других. Хижняк: «А сегодня было бы это разве возможным в ГПУ?» Я: «Естественно ведь. Тогда в аппарате бурж. государства сидели кое-где и либеральные интеллигенты, в ГПУ же сидят революционеры-большевики». Хижняк: «Какие там революционеры — это мещане!»

Он считает систему заключения в изоляторе невозможной для СССР. Он не понимает репрессивный характер изолятора, считает, что раз идем к коммунизму, должны отменять старые формы...»

«В минуту искренней потребности»

Добре написано. Може, автор навіть хотів врятувати Хижняка: мов, чим чесніше напишу, тим краще. Згадав Гоголя, Короленка! Ото посміялося над рапортом начальство. І написало коротко: «Находясь в тюрьме, Хижняк продолжает оставаться активным врагом советской власти. Начальник Соловецкой тюрьмы ГУГБ старший майор госбезопасности Апетер».

Хижняка розстріляли 3 листопада 37-го, можливо — разом із «собеседником». Про що вони говорили в останню «минуту искренней потребности»?

Тонкощі мистецтва

Сидів на Соловках одесит Грицай Ігор Петрович, 1888 р. народження, українець, освіта вища, до арешту — викладач. Строк — 6 років («имел связь с англичанином Вильсоном, б. директором Индоевропейского телеграфа в Одессе, через которого осуществлял шпионскую связь с закордоном»). На Соловках працював у музеї. А уявіть собі одесита в табірному музеї!

У вересні 37-го сержант держбезпеки Єгоров доповів: «В Соловецком музее хранятся портреты и бюсты вождей партии, изготовленные силами заключенных. Из беседы с заключенными, работающими в музее, — Бобковым, Грицай и Кукушкиным установлено, что хранящиеся бюсты искажены, в частности бюст Ленина, около которого заключенные создают к-р толкования.

При проведении массовых экскурсий бюсты используются в виде наглядных пособий по изучению земляных залежей — глины, из которой ранее изготовлялась черепица, и в пример приводят изготовленный из глины бюст В. И. Ленина. Дано задание установить их к-р связи».

Сказано — зроблено. І з’явилась довідка про Грицая: «Был связан с заключенными Быковым, Кукушкиным и др., с которыми разделял к-р взгляды, высказывал ненависть к Совласти, дискредитировал вождей ВКП(б)».

Ото й усе: 17 лютого 1938 р. необережного екскурсовода розстріляли. Перед цим Грицай писав додому: строк покарання закінчено, чекають лиш якихось документів з Москви. Більше листів не було. (Справа № П-10919).

Неперервність літпроцесу

Був 37-й рік, вже давно сиділи Остап Вишня і його брат Василь Чечвянський, але «вишнево-чечвянський» стиль нашої літератури не урвався! Взяти хоча б заяву на ім’я Апетера, начальника Соловецької тюрми (літо 37-го, справа № П-13408):

«Находясь около двух месяцев вместе с этими святыми гадами ксендзами, мне приходится терпеть их гадкую провокационную жизнь, которую они ведут по настоящий день. Создалось такое положение, что я обязан заявить Вам о всем...

Гр-нин Начальник! Разве это справедливо? В то время, когда у этих коркулев ксендзов гниют продукты в канторках и имеется у них по полторы тысячи рублей, они еще пользуются диетками и ехидно издеваются над теми, которые живут на одном пайке, ибо они не знали нужды, они жили баронами и губили рабочий класс и это они продолжают здесь, в тюремной камере. Они себя в тюрьме чувствуют такими же хозяевами, как и на своих приходах. Оказывается, что я нахожусь не в тюремной камере, а в костеле. Что за издевательства этих гадов? Я через них провел всю свою молодость в тюрьме. Будучи молодым юношей, они меня втянули в свою контрреволюционную организацию, сделали из меня преступника и здесь принуждают меня стать на путь преступления. Эта Ватиканская свора ксендзов ежедневно здесь читает молитвы и устраивают богомоления на гибель рабочего класса, коммунизма, которых из них сделал мучеников, и прочие небылицы, так они говорят.

Конечно, они имеют возможность покупать все в ларьке,

ибо они имеют деньги и на свободе они имеют своих «господынь» (т. е. это их сожительницы), что они им присылали деньги, и говорят, что большевики не могут уничтожить всех католиков. Кроме того, из них некоторые кончают срок заключения, и поэтому у них были интересные разговорчики и советы.

При возможности я Вам лично обо всем этом сообщу и об остальном. Гр-нин Начальник, я Вас еще раз прошу, уведите меня куда-нибудь, хотя бы на луну, но чтобы не вместе с этими гадами, чтобы не смотреть на их грязную мерзкую жизнь, ибо я здесь с этими святыми бродягами с ума тронусь».

Підпис, як сказано в публікації, «нерозбірливий», і мимоволі думаєш: може, це Чечвянський перед смертю пожартував? Він любив такий стиль.

Свята простота

Траплялася й інша хороша проза. В’язень-ксьондз М. Туровський отримав листа, що осів у справі № П-15838:

«Многоуважаемый отец! В первых строках моего письма уведомляю вас, что я жива и здорова, чего и вам желаю, и кланяюсь вам низким поклоном и целую вашу отцовскую руку. Я была в Шаргороде 26-го июля и читала ваше письмо и телеграмму к маме. Мне сильно жалко стало, что вы остались совсем без белья, и я постаралась помочь вашей беде. Я просила своих знакомых дать мне несколько денег, и они послушали мою просьбу, и я могла купить две простыни. Я сама сошью вам рубаху и пару подштанников и пришлю вам их по почте. Я вам вчера выслала по почте десять рублей, а на днях вышлю вам посылку. Простите, что я, чужая, осмеливаюсь писать вам письмо, но мне вас жалко. Вы были всегда добры ко мне. Дальше мне больно вам писать, но я должна. У вас в доме случилось большое горе. Ваша мама 2-го марта умерла. Я на похоронах не была, так как у меня не было денег на дорогу и мои калоши оборвались, и я сидела дома босая и безработная. Вы на меня не сердитесь, но право, клянусь всем, что мне на свете самое дорогое, что я никак не могла. Всю осень и зиму не имела работы и жила за одной картошкой и сухарями. Сала и мяса у нас нет в продаже, да я и денег не имела их купить, чуть не умерла с голоду. Теперь зарабатываю немножко и могу через день купить бутылку молока. Моя беда, что нет мануфактуры и ниток. Слезно целую вашу руку, и прошу ваше благословение, и кланяюсь вам низким поклоном, и прошу ответа на мое письмо. Не забывайте вашу преданную старуху. Ваша с почтением Стефания Баконская. 1 авг. 1930 г. Мурафа Винницкого округа».

Фінал

У справі є довідка (жовтень 37-го): Туровський Максиміліан Домінікович, 1886 р. народження, поляк з Житомирщини, засуджений «трійкою» весною 30-го (ст. 56-11) на 10 літ. «Вращается в кругу католических ксендзов, среди которых разделяет к-р взгляды и критикует в к-р духе проводимые мероприятия Совласти. Враждебно настроен к ВКП(б) и сов. правительству». Підпис — майор Апетер.

Невдовзі Туровського розстріляли. Бабця Стефанія про це не дізналась і була щаслива: їй було кого любити в цьому світі, окрім батька-Сталіна.

Цитати з тритомника «Остання адреса» з метою економії газетної площі подаються скорочено. Редакція дякує співробітникам Державного архіву СБ України за допомогу в роботі.

Підготував
Віталій ЖЕЖЕРА.

Позаштатна ситуація

Вчені доводять, що коли не давати людині спати, то в стані емоційного навантаження вона може протриматися майже дві доби. На третю перетворюються на ту, якою є насправді, а не ким хоче здаватися. Зовнішній антураж зникає, залишивши нічим не прикриту істину. В позаштатній ситуації ми теж поводимося неадекватно — слабкі можуть стати сильними і навпаки. Але буває, коли від людини, його волі й намагання боротися за себе нічого не залежить. Головну роль тут відіграє випадок. Про це й піде мова.

Ковток життя зі шланга

Теплим травневим ранком Андрій Федоров разом зі своїм другом почали копати п'ятиметровий колодязь під злив для бані. 24-річні чоловіки не вважали цю роботу особливо складною і тим паче небезпечною. Тому без будь-якої поради з досвідченими землекопами взялися за роботу. Перші два з половиною метри вони по черзі копали лопатою, а затим, коли вже лопата не сягала дна колодязя, Андрій зіскочив в яму, почав навантажувати відра й подавати їх нагору.

— Відер десять вже підняв, — розповідав він журналістам. — Досить стомився. Дай, думаю, перекурю. Перевернув відро, сів на нього й обіперся спиною об стіну ями. Десь майнула думка: дружина товариша картоплі насмажила, пива припасла, ось закінчимо... І тут посипався пісок. Хотів підвестися, але бачу, що будь-який рух спричиняє обвал. Я не злякався. Страшно було потім.

Андріїв друг у першу хвилину теж особливої небезпеки не відчув, гадав, простягне руку і витягне товариша. Але тільки-но він підійшов до краю, як пісок почав зсуватися, дедалі більше засипаючи Андрія. На поверхні вже була одна голова. Збіглися сусіди. Хтось схопив шланг для поливу і кинув Андрієві, сподіваючись, що той схопиться за нього і якось вибереться назовні. Цей шланг і відіграв головну роль у рятуванні хлопця. Руками вхопити шланг він не мав змоги, бо був уже засипаний, та й ворушитися не міг, тому дістав шланг зубами і щосили його затиснув.

— І тут стався третій зсув, який накрив мене триметровою товщею піску, — розповідає Андрій. — Як мені потім сказали, це було майже три тонни. Хвилин 20—30 я був це притомний. Чесно зізнаюся, в ті хвилини я відчував жах і параліч. До того ж крізь шланг я не в змозі був нормально дихати. Просто короткими вдихами-видихами ганяв повітря туди-сюди. Щоправда, як я потім довідався, нагорі здогадалися обрізати кілька витків шланга.

Думаючи про те, хто допоможе витягти Андрія з такої неволі, присутні дійшли висновку, що треба викликати пожежників: у них і приладдя є, і досвід, а головне —оперативність. І справді, пожежники приїхали через кілька хвилин. Вони одразу оцінили ситуацію як надзвичайну. Працювали по черзі, вибираючи землю і паралельно укріплюючи шифером стіни ями. Вибрали вже два метри землі і побачили руку. Вона ворушилася. Всі з полегшенням зітхнули. Затим показалася голова. Андрій був непритомний. Руки виявилися піднятими вгору, але шланга в роті не було. Пожежники працювали й далі, викидаючи землю і укріплюючи стіни ями шифером. Коли Андрія всього відкопали, він так і сидів навпочіпки, як збирався перекурити, а коли опритомнів, найпершою його фразою була: «Дайте мені шланг у рота».

Андрія відкопували дві години. І весь цей час він у самих спортивних штанах перебував у землі за температури 6—7 градусів. Він пролежав у лікарні десять днів. Лікарі поставили йому діагноз: струс мозку і переохолодження. Зрозуміло, що після цього випадку він зарікся копати колодязі.

...І ліфт перетворився на газову камеру

Після цього випадку, кажуть, багато хто перестав користуватися ліфтом, знаходячи логіку в тому, що ходьба сходами більш корисна для здоров'я. Студентка луганського Регіонального інституту менеджменту їх підтримує, переживши найнебезпечнішу мить у своєму житті.

Коли ліфт її рідного гуртожитку застряг між другим і третім поверхами, вона, як і належить у таких випадках, викликала чергового ліфтера і спокійно чекала, коли усунуть поломку. Але раптом кабіну почав заповнювати дим. Дихати стало неможливо. Оцінивши ситуацію, чергова викликала не лише аварійну службу, а й пожежників. Дівчина тим часом вже втрачала владу над собою. Її підбадьорювали, як могли.

— Ми вас зараз під'єднаємо до дихального апарата, — обнадійливо сказав заступник начальника першої міської пожежної частини Віктор Сидоров. Але його спроба просунути маску в щілину трохи відчинених дверей кабіни була марною. Щоб повітроводний шланг проліз у двері, маску довелося відкрутити. Нарешті дівчина схопила рятівний клапан і почала дихати через нього. Паніка зменшилася. А тим часом пожежники перевіряли підвальне приміщення і суміжне з ліфтовою шахтою, намагаючись з'ясувати, що сталося. Виявилося, що згорів електродвигун ліфта. Фахівці ліфтової служби нарешті звільнили полонянку з кабіни ліфта, що перетворилася для неї на газову камеру, в котрій вона просиділа майже годину. І якщо б не дихальний апарат пожежників, не відомо, чи мала б ця історія щасливе закінчення.

Пролетів сорок метрів і залишився живий

Пошук дров на покинутому пустирі міг стати останнім епізодом у житті Павла Коваленка. Добре, що цього разу він пішов по здобич не один, а ще з одним мешканцем Лисичанська. Коваленка підвела цікавість. Вирішивши заглянути під плиту, що прикривала шурф, він посковзнувся і... полетів униз. Що відчував Коваленко в ці хвилини свого вимушеного польоту, йому важко сказати. З переляку він навіть не встиг подумати, що сталося. І лише коли опинився на дні шурфу, зрозумів трагічність свого становища. До того ж він ще й зламав руку. Лишилася одна надія, що його почує товариш. І товариш почув. Але коли уявив масштаби пастки, до якої потрапив його напарник, зрозумів, що сам він не впорається і викликав пожежників. Розмірковував так: у них є висотна драбина, справляться легко. Але легко не вийшло. Бійці чергового караулу загону пожежної охорони № 6 Лисичанська вирішили витягати його на мотузці. Але чоловік не міг самостійно обв'язати себе. Тоді командир відділення Вадим Гуртяков, ризикуючи власним життям, спустився в шурф. Як з'ясувалося, його глибина сягала сорока метрів, тому довелося дов'язувати ще одну рятівну мотузку.

Постраждалого обв'язали і витягли нагору, потім те саме зробили з пожежником. Ані родичі Коваленка, ані самі пожежники не могли повірити в те, що людина, яка впала з такої висоти, залишилася жива і при цьому отримала незначну травму. Та й сам Коваленко не вірить у власний порятунок.

Алла АНТИПОВА.

Фото Михайла САЧКА.

Напишу вам і я

Так тримати, голосоукраїнці!

Ще на світанку незалежності України ми з дружиною полюбили «Голос України» за об'єктивність, різнопланову інформацію, за сміливість. Ось уже більше десяти років ми постійні передплатники нашої улюбленої газети. На її сторінках завжди можна прочитати правдиву, незаангажовану інформацію про події, що відбуваються в країні та за кордоном, про роботу Верховної Ради, серйозні прорахунки та недоліки у роботі виконавчих органів влади на всіх рівнях. Багато уваги приділяється проблемам звичайних людей, особливо ветеранів та інвалідів війни, пенсіонерів. Адже це вони все своє життя присвятили створенню в нашій країні високого наукового, промислово-економічного потенціалу, здатного забезпечити їм безбідну старість... Ми віддаємо належне колективу редакції та головному редактору газети, народному депутатові Сергію Правденку. Завдяки журналістській об'єктивності, сміливості, високому професіоналізму «Голос України» протягом десяти років має велику популярність і є таким, що найбільше читають.

Н. ПИЛИПЧУК.

Кременчук
Полтавської області.

«Голос України» — із скарбнички

«Голос України» читаю з початку його видання, користуючись послугами бібліотеки і знайомих. Мені подобається, що в ньому публікуються закони і постанови Верховної Ради, об'єктивно та широко висвітлюється робота депутатів, а також життя в державі й за кордоном. На жаль, передплатити газету немає можливості, бо доводиться лічити кожну копійку —пенсії в нас із дружиною невеликі, потрібні гроші й на прожиття, й на ліки. Але знайшов вихід: з початком нового століття кожного дня відкладав по десять копійок, це майже не позначається на сімейному бюджеті. І нарешті в мене з'явилася та сума, яка потрібна для передплати моєї улюбленої газети! Мою радість було затьмарено тим, що треба було ще доплатити за поштові послуги. Але взагалі залишаюся радий тому, що вперше весь рік я буду постійним читачем газети, яка несе різноманітну та свіжу інформацію про наше життя в країні. А це мої слова газеті:

«Целый год к тебе я шел
Потому, что давно нашел:
Твой тон и твои слова
Душа принимает сполна!»

З повагою,
Федір СВАРСЬКИЙ.

Макіївка
Донецької області.

Передаємо газету з рук у руки

У перші роки з початку виходу газети «Голос України» я був постійним її покупцем у кіоску «Союздруку» через погану доставку поштою. Тепер робота поштовиків більш-менш налагодилася і я став постійним передплатником газети. Мені подобається «Голос України» тим, що він найсправедливіший з усіх газет. Ніколи немає жодної брехні та різних прикрашувань. Усе, що відбувається в парламенті — точно висвітлюється в газеті. Життя народу відображено таким, яке є насправді. Мені подобається, що газета друкує матеріали і лівих, і правих політиків — читач таким чином може сам розібратися, хто є хто. Газету читаємо я та всі мої сусіди й родичі. Повірте, було б життя легшим, у вас було б набагато більше передплатників. Але не всім вистачає грошей навіть на прожиття, не те що на передплату. Ось і доводиться передавати її з рук у руки. Дякуємо вам, дорогі журналісти за вашу працю.

Микола РЯБОВОЛ.

Знам'янка
Кіровоградської області.

Бульдозером — по історії

Реалії

Безпрецедентний випадок пограбування міста мертвих вождів «Долина царів», де ховали найзначніших полководців скіфської держави з усього півдня України, зафіксовано на кримському плато Ак-Кайя поблизу Білогірська.

Експедиція вчених Інституту археології НАН України під керівництвом Сергія Колтухова досліджувала цю неоціненну пам'ятку впродовж усього літа. Роботи на чи не найбільшому в Східній Європі некрополі припинили через брак коштів. А розритий масив засипали, щоб уберегти його від грабіжників.

Мародери серед білого дня відкрили одну з двох (на думку вчених — найбагатшу) погребальних камер, виривши бульдозером десятиметровий котлован. Археологам залишилися лише понівечені людські й кінські скелети із залишками зброї та елементи саркофага зі слідами пишного золотого обрамлення.

Втрата погребального комплексу, який не має аналогів у всьому Причорномор'ї, для вітчизняної науки непоправна. А органи СБУ розпочали розслідування чергової справи знищення історичних пам'яток.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

■ Фотофакт

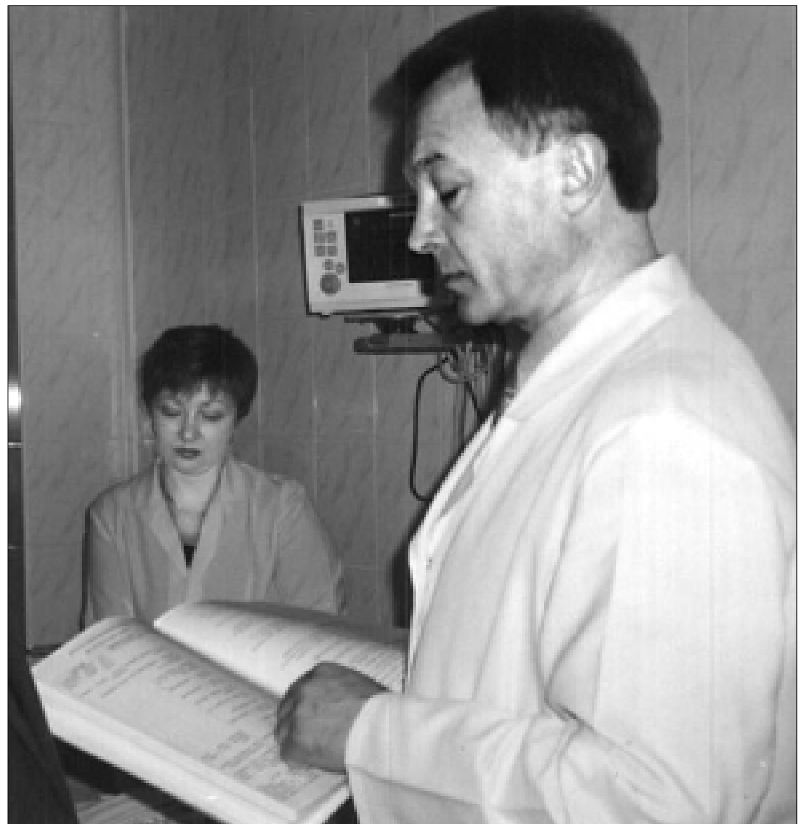
У столиці відбулася Міжнародна наукова конференція «Літературні і видавнича діяльність Києво-Печерської Лаври XI—XX століть».

На знімку: *духовний хор відкриває урочисте засідання.*

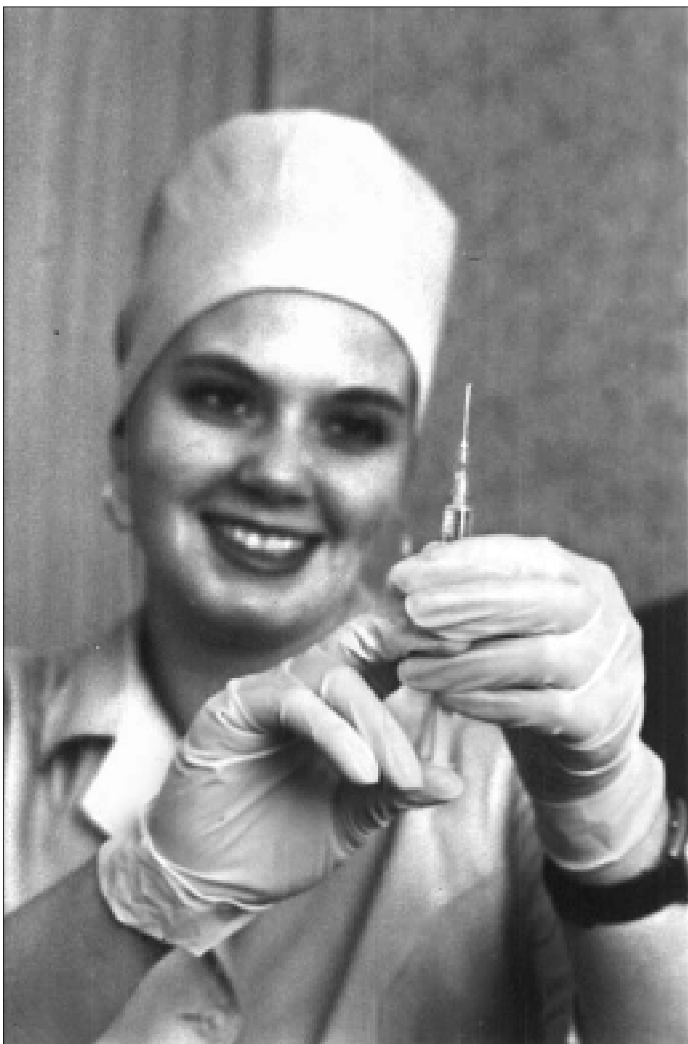

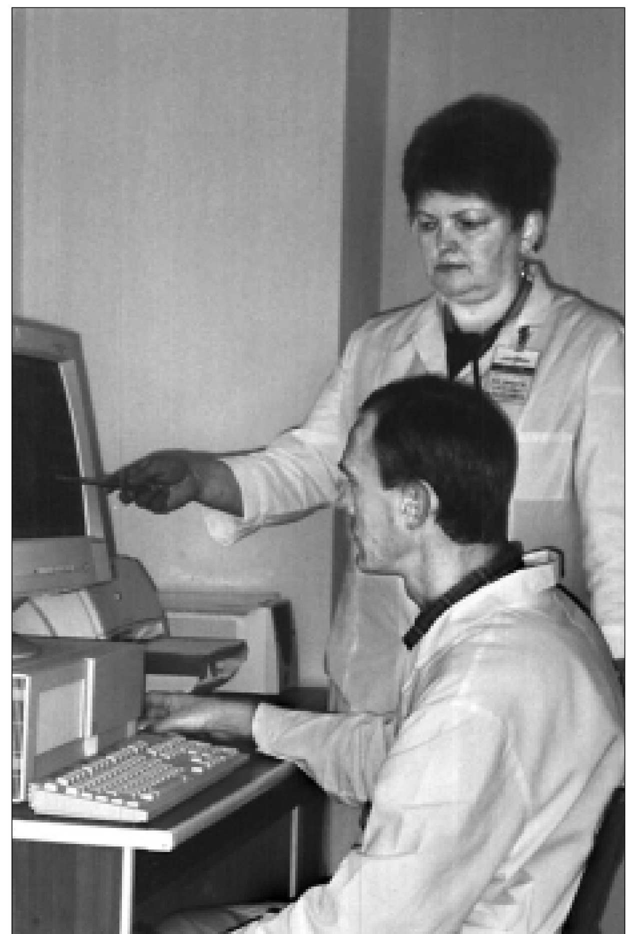
Фото Станіслава ЧОРНОГО (Укрінформ).

Руки, що відводять біль

Коли ми згадуємо про лікаря? Коли вже край, коли бере страх за завтрашній день, коли постає питання — бути чи не бути. На жаль, сьогодні вітчизняна медицина переживає не кращі часи. Вона сама потребує реанімації. Чимало в цьому терапевтичному процесі залежить від місцевої влади, від її ставлення до проблем медичної галузі.

*Завдяки міському голові Хмельницького Михайлові Чекману **(на фото вгорі ліворуч)** у медичних установах міста люди отримують зарплату, до єврозразка доводять відділення, закуповують найсучасніше медичне обладнання, у мікрорайонах облаштовують установи сімейної медицини, запроваджують найновіші методики лікування і надання медичних послуг.*

*Міську лікарню, яку очолює Володимир Розгонюк **(на фото вгорі праворуч)**, можна вважати зразком дбайливого ставлення до хворих. Тут до переважної більшості лікарів, медсестер, технічного персоналу хворі ставляться з пошаною та повагою. І люди в білих халатах справді на це заслуговують. Бо своїми руками і своїм серцем не тільки відводять страшні хвороби, позбавляють змучені тіла страждань та болю, а й дають добру надію на завтрашній день.*

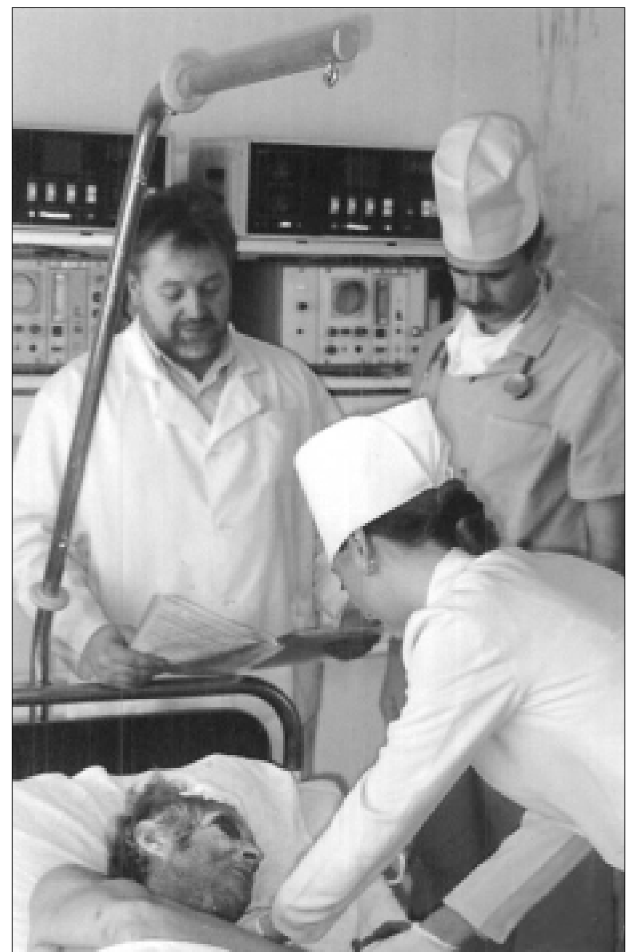
Михайло ВАСИЛАШКО.

На фото: *завідувач кардіологічного відділення Валерій Уваров та лікар Лариса Стрієшин **(внизу ліворуч)**; медсестра травматологічного відділення Світлана Шугар **(внизу в центрі)**; завідувач реанімаційного відділення Анатолій Добровольський, лікар-інтерн Ігор Булович та медсестра Руслана Данилюк **(внизу праворуч)**; начмед лікарні Галина Ліснічук та лікар-кардіолог Валентин Сікора **(у центрі праворуч)**; незабутні руки медсестри Марії Григор'євої **(у центрі ліворуч)**.*

Фото автора.

«Співають» терикони невеселої...

SOS!

«Шановна редакціє! Змушені звернутися по допомогу до вас, бо пройшли чимало інстанцій, але нічого не добилися. Хочеться кричати: рятуймо наших синів! Річ у тім, що військова частина, а точніше —аварійно-рятувальний загін Міністерства з питань надзвичайних ситуацій, розташована біля самісінького підніжжя палаючого терикона шахти. Сотні тонн отруйних речовин, зокрема сірководню, потрапляють в атмосферу, забруднюючи довкілля. Наші сини —п'ятсот солдатів і офіцерів — втрачають здоров'я. Люди, які ліквідовують наслідки аварій, катастроф, природних стихій і, ризикуючи своїм життям, рятують інших, самі опинилися в надзвичайній ситуації.

Хіба не можна знайти виходу? Хіба не можна передислокувати загін в інше місце? Тільки треба, щоб хтось про це подбав.

З повагою,
голова Асоціації багатодітних родин Донецької області
Євгенія ТЕРЕХОВА».

На жаль, екологія дедалі сильніше втручається в людське життя. Вона диктує свої умови людині, підтверджуючи нерозумність її вчинків. Доказів цього дуже багато... Отже, знайомимося на місці з ситуацією, викладеною в листі.

Протягом сорока років шахта й військова частина живуть, як мовиться, «через пліт». У них навіть комунікації спільні. Проте їхнє сусідство стало нестерпним відтоді, як останніх два роки по-іншому почали складувати породу на терикони — за допомогою стрічкового конвеєра, що подає породу на верх терикона. Це було нововведенням у вугільній промисловості Донбасу. Відомі фахівці, високі гості, що були присутні на відкритті конвеєра, визнали його конструкцію технічно грамотною. І — економічно вигідною. Та порода на териконі почала горіти. Повітря навколо насичене сіркою. Від різкого запаху важко дихати.

— Через це солдати часто хворіють, — розповідає начальник медичного пункту частини Олександр Пугачов. — За останні два роки збільшилася кількість шкірних та гнійничкових захворювань. Незначні удари, подряпини довго не загоюються. У багатьох військових — хронічний бронхіт.

Чи непокоїть керівництво області тяжка екологічна ситуація, від якої потерпають не лише військові? Начальник Центрально-Донецької регіональної державної екологічної інспекції Василь Кірбаба пояснив:

— Згідно з ГОСТами, у санітарно-захисній зоні (500 метрів) передбачається не постійне, а тимчасове перебування людей. Звичайно, військові самі собі такого режиму влаштувати не можуть. За спеціально розробленою технологією гасили тліючу породу: під високим тиском закачували всередину відвалу глиняну пульпу. Спробували породу заливати водою. Вогнище трохи пригасло, та від перенасичення вологою відвал зсунувся. А тим часом на нього складують свіжу породу, піддуває вітер, і терикон димить.

За перевищення ліміту викидів в атмосферу на шахту було накладено штрафні санкції. Останнім часом вони стали ще суворішими. Але жодні штрафи не поліпшать екологічної ситуації. Потрібно припинити тут складування породи.

Це розуміють і на «Глибокій», яку очолює Юрій Іванович Баранов. Він розповів:

— Військова частина стоїть тут з 1954 року. Чому було розташовано її біля підніжжя терикона — невідомо. А горіння породних відвалів — справжнє лихо. Ми замовили новий проект формування породного відвалу — плоский. Планується розмістити його за дванадцять кілометрів від шахти. Для цього треба провести туди залізницю. Проект проходить експертизу. Якщо його затвердять, розпочнемо будівництво.

За три кілометри від «Глибокої» — школа № 122. Члени шкільної екологічної організації вивчають довкілля. Беруть на аналіз проби грунту, води, повітря. Вони жахають!

Звісно, на екологію цього мікрорайону впливає не лише тліючий терикон. Чого вартий один тільки Макіївський металургійний комбінат... Небо багряне, коли йде плавка. Тонни промислового пилу осідають на цьому клаптику землі. Отож білі фартушки, білі комірці учнів ненадовго — поки дитина дійде до школи.

— На жаль, у наших дітей зі здоров'ям — проблеми, —сказала заступник директора школи з виховної роботи Парасковія Прокопівна Бережицька.

Вони страждають на гострі респіраторні захворювання, алергію. Учні непритомніють на уроках. «Мені погано», — підходить до вчителя бліда дитина. А якою вона може бути? Йде до школи напівголодною. В кращому разі купить булочку. У нашому мікрорайоні живуть здебільшого малозабезпечені, багатодітні родини. Як вони можуть оздоровити своїх дітей?

В учителів — ті самі проблеми. Аби якось покращити ситуацію, щороку навколо школи висаджують сотні дерев. Більшість із них, на жаль, гине.

А от у класах цілий рік справжній ботанічний сад. У шкільній теплиці діти вирощують квіти, навіть крислаті пальми.

— Змагаємося, в кого більше зелені, — додає десятикласниця Ірина Чирка. — Адже рослини збагачують повітря киснем. І в тих класах, де більше квітів, зелені, менше хворіють.

«Наш донецький регіон дає третину викидів в атмосферу України, чверть викидів — у водойми, чверть усіх відходів взагалі. Наша промисловість руйнує природу в шість разів швидше, ніж будь-де в Україні. Й водночас десята частина населення держави живе в нашому регіоні». Так починається проспект «Роза вітрів» —українсько-британський проект, що має на меті підвищити рівень екологічної свідомості мешканців Донецька. Розрахований на три роки і реалізується за фінансової підтримки Міністерства міжнародного розвитку Великобританії.

— На мою думку, сталий розвиток передбачає зміну стратегії, може, не кардинальної, але істотної, — сказав менеджер проекту «Роза вітрів» Роман Кішкань. — Ми не маємо права забирати у майбутніх поколінь можливість жити й творити на цій землі.

Ольга ШУЛЬЖЕНКО,
редактор відділу журналу «Жінка».
Донецьк.

 Фотофакт

15 грудня воїни Першого полку Президента України 72-ї механізованої дивізії Північного Оперативного командування присягали на вірність українському народу.

Фото Віктора ПОБЄДИНСЬКОГО (УНІАН).

Політика конкретних справ

Рівно десять років тому було створено профспілку трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості України. А виникла вона на базі Української республіканської профспілки металургів

Профспілкове життя

Профспілка має просто неймовірні, як на теперішні часи, трохи навіть ніби незбагненні визнання й авторитет серед тих, хто працює на металургійних підприємствах і в залізорудній промисловості. Зауважте: в металургів — на відміну, скажімо, від гірників вугільної промисловості — не з'явилося жодної іншої незалежної чи альтернативної профспілки.

— Профспілка, яка народилася десять років тому, насправді зовсім не схожа на ту, котра була доти, — пояснює голова ЦК Анатолій Пожидаєв. — Ми одразу відмовилися від усього того, що називали школою комунізму, а обставини змусили нас спочатку стати, мабуть, школою виживання, а далі, та й тепер, школою боротьби за трудові, економічні та соціальні права й інтереси робітників галузі.

— Десять років історії нашої профспілки, продовжує Анатолій Пожидаєв, — це передусім десять років зусиль на збереження металургійної та гірничорудної галузі і робочих місць у ній. А друге, чим довелося і доводиться всі останні роки займатися, — буквально щодня битися за зростання заробітної плати металургів. І небезуспішно. Сьогодні зарплата в галузі вдвічі вища, ніж була ще 3 — 5 років тому.

Завдяки наполегливій та послідовній політиці щоденних конкретних справ профспілка завоювала імідж «великої сили», як називають організацію самі металурги. Це бо факт: серед базових галузей важкої індустрії лише на металургійних і залізорудних підприємствах збережено чотири сотні профкомів, три з половиною тисячі цехових первинних осередків і майже 17 тисяч профгруп. Сьогодні це означає одне: людям вони потрібні.

Профспілка металургів не обмежується лише тією угодою, яка від імені Федерації профспілок укладається з урядом. Вона домагається погодження з Кабміном суто галузевої угоди (незважаючи на те, що свого міністерства галузь давно не має), то які аргументи на її користь ще потрібні?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

 За завданням редакції

У віддалених школах — комп`ютерні класи

Минулої суботи у Хмельницькому обласна державна адміністрація спільно з Державним комітетом зв`язку та інформатизації провела засідання «круглого столу» за участю керівників провідних підприємств краю, зв`язківців, поштовиків, науковців, міських голів та журналістів, на якому обговорювалося питання розвитку телекомунікаційних послуг та інформатизації суспільства. Як підкреслив у вступному слові виконувач обов`язків голови облдержадміністрації Анатолій Овчарук, область за десять років незалежності була своєрідною експериментальною базою із впроваджень інформаційних технологій та новітніх послуг зв`язку. Окрім традиційних «Укртелекому» та «Укрпошти», на теренах краю ефективно діють вже й оператори нових систем, таких як «Утел», UMC, «Київстар», «УкрПейдж», «Релком», «Хмельницькінфоком» тощо. Для хмельничан сьогодні стало звичним явищем не тільки отримувати інформацію через Інтернет або електронною поштою, а й переказувати за лічені хвилини гроші в будь-яку країну світу.

Цікаве нововведення у краї започатковують ректорати Хмельницького технологічного університету «Поділля» та Регіонального інституту управління і права зі створення електронної системи загальноосвітньої програми з підключенням до університетських серверів середніх навчальних закладів області з тим, щоб учні мали значно кращу підготовку під час вступу до вузів. Адже у зв`язку з тим, що студенти вищих навчальних закладів області сьогодні мають можливість проникати до наукових першоджерел найпопулярніших бібліотек світу, підвищуються вимоги й до абітурієнтів. Окрім цього, зазначали місцеві науковці, студенти краю можуть (завдяки новітнім інформаційним технологіям) слухати лекції найвідоміших учених України. У сукупності це значно підвищує рівень підготовки фахівців.

— Справді, — поінформував голова Держкомзв`язку та інформатизації пан Станіслав Довгий, — Україна має досить потужний інтелектуальний потенціал. Наших фахівців, науковців радо приймають у багатьох країнах світу. Водночас ряди вчених у самій Україні досить помітно міліють. Нині середній вік доктора наук у вищому навчальному закладі сягає передпенсійного. Отже, держава мусить негайно розглянути питання захисту інтелектуальної власності і підготовки та збереження кадрового потенціалу. А для цього потрібно проводити активну комп`ютеризацію шкіл як наукову основу. На підтримку цієї ідеї Держкомітет наступного року бере на себе одностороннє зобов`язання обладнати у віддалених бідних школах 100 комп`ютерних класів.

Розповідаючи про проблеми реалізації Національної програми інформатизації, Станіслав Олексійович звернув також увагу на потребу створення паралельно з глобальними інформаційними вітчизняної системи інформування, котра буде надійно захищена від інших держав та іноземних громадян і за лічені хвилини доведе президентські рішення до виконавців. (Сьогодні інформація по владній вертикалі — вниз і нагору — триває понад 7 днів!) До прийняття рішення про створення власної системи інформування спонукали трагічні уроки Америки, коли за лічені секунди держава була практично обеззброєна.

На закінчення засідання виконувач обов`язків голови облдержадміністрації Анатолій Овчарук і голова Держкомзв`язку Станіслав Довгий підписали протокол намірів інформаційного розвитку регіону на 2002 — 2010 роки. Того-таки дня Станіслав Олексійович відкрив музей зв`язківців, нове відділення зв`язку, зустрівся з працівниками галузі та подарував Вовковинецькій школі-інтернату комп`ютер і телевізор з обіцянкою, що святий Миколай прийде до них і наступного року. І хай би так сталось, як усе спланували.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Хмельницький.

«Десять років поспіль з правдою на «ти»

«Голос України» продовжує друкувати ваші гасла. І не так гасла, як вірші, поеми, пісні, гімни та оди. Хоча конкурс слоганів — це змагання на найкоротший, найгостріший та найвлучніший вислів. Щодня їх до редакції надходить так багато, що опублікувати відразу всі пропозиції неможливо. І хоча, згідно з концепцією конкурсу, оцінюємо лише гасла, ми дякуємо вам за тепло та щирість слів. А як бути з більшими формами? Це — питання завтрашнього дня. Для початку розберемось із гаслами. І поки що з величезним задоволенням почитаємо надіслане.

Віктор Майдан, Чернігів:

«Голос України» — це наша газета;
Правда і Правденко — близнюки-брати.
Ой, як це непросто дійти паритету:
Десять років поспіль з правдою на «ти»!

***

Леонід Яценко, Волинська область:

Хочеш знати всі новини,
Читай «Голос України».
Про все нове на планеті
Також знайдеш в цій газеті.
Хочеш вдома «Голос» мати?
Не забудь про передплату.

***

Євген Іващенко, Чернігівська область:

Тобі, як матері, радію,
Несеш ти правду і надію.
Нас до омріяної днини
Ведеш ти, «Голос України».

***

Ростислав Мамчиць, Київ:

Газета «Голос України» —
То не лише новини.
В ній — будні нашої Землі
В блакитних сяйвах і в імлі.
Тож, браття, ми без «Голосу» —
Що чорнозем без колосу!

***

Ольга Старостюк, Вінницька область:

Як найкращого коханця
«Голос» виглядаю.
І його з заходом сонця
Завжди зустрічаю.
Тож, щовечора, щоночі
Спати не лягаю,
Якщо «Голос України» Я не прочитаю.

***

Валерій Мельник, Черкаська область:

Не будь рабом бульварної рутини —
А передплачуй «Голос України!
Світло, тепло і кисень для родини —
Газета «Голос України.

***

Степан Павлюк, Київська область:

Друг надійний і порадник
Кожної родини
Незрадливий наш часопис —
«Голос України».

***

Родина Чернюків, Львів:

«Голос України» — прапор нашої країни.

***

Броніслава Мажуга, Чернігівська область:

Передплачую «ГУ»
Й щиро я її люблю.
В ній знаходжу все, що хочу,
І читаю досхочу.

***

Анатолій Ігнатьєв, Вінницька область:

Супроти всього, «Голос України» —
Взірець законності й моральності країни.
Нікому з олігархів не слуга —
Для нього справа честі дорога.
Газета і цікава, і змістовна,
Загальноукраїнська і двомовна.
Крім того, це престижне видання
Виходить з друку мало не щодня.

***

Марія Миголь, Чернігівська область:

Редакцію газети
В парламент ми б обрали,
Посадили б усіх в рядок.
І тоді б ми твердо знали,
Що в країні порядок.

***

Наталя Шульга, 12 років, Київ:

«Голос України» — наша газета!
Щира, відверта. Розумна й ціна.
«Голос України» — наша газета!
Люду простому доступна вона.
«Голос України» — щебет солов'їний,
«Голос України» — це моя країна,
Це міцна, велика, дружная сім'я.

***

Марія Панченко, Чернігівська область:

Знедолений віками козацький край,
«Голос України» передплачуй і читай.
Єднай свої ряди і сили набирай,
Щоб у Вітчизні квітував жаданий рай.

***

Катерина Ващенко, Київська область:

Ми любим «Голос України»,
Бо це газета — хоч куди!
Тож, передплачуй її, друже,
І повз неї не пройди.

***

Валентина Кунденко, Чернігівська область:

«Голос України» — борець за правду і права кожної людини.

***

Анатолій Приходько, Чернігів:

Люди, не зважайте на злі днини,
Передплатіть й читайте «Голос України».

***

Володимир Голіусов, Донецька область:

«От широких степей Донецких,
И до гористой Верховины
Голос правды сегодня льется
Через «Голос Украины».

***

Всеволод Кондратюк, Хмельницька область:

Якщо хочеш знати,
Що діється у світі і в країні, —
Передплачуй і читай
Наш «Голос України».

***

Григорій Соколовський, Хмельницька область:

«Голос України» — доля наша рідна.
Вона реальна, всеосяжна,
І державна, і народна.
Як повітря нам потрібна.
Всі останні — спеціальні,
Є партійні, є й бульварні.
На любителя. Читай!
Але основу — «Голоса» —
Завжди з собою май.

Читайте, думайте, дійте!

Упорядкувала
Ірина **ВАСИЛЬЧЕНКО.**

P. S. *Авторське написання збережено. Деякі віршовані твори подаємо скорочено.*

(Далі буде.)

Оголошення

Господарський суд Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушив справу № 7/162-7-245 про банкрутство МПП «Світлана», код ЄДРПОУ 22344065, 82500, м. Турка, Львівської обл., вул. Шевченка, 30а, кв. 6, п/р 26001460226001, МФО 325644. Розпорядник майна Лобойко О. П., м. Моршин, вул. І. Франка, 13а.

Претензії кредиторів приймаються у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Повне товариство **«Центр комп'ютерної освіти «Вікторія» «Дощаківський, Козленко, Ліпський»»** (код ЄДРПОУ 25596347) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців за адресою: м. Івано-Франківськ, вул. Короля Данила, 9, кв. 54, тел/факс (0342) 55-23-51.

Приватне підприємство «Промтехинструмент» (ідентифікаційний код 30722026) повідомляє про свою перереєстрацію та зміну назви у товариство з обмеженою відповідальністю **«Промтехінструмент»**.

Претензії приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення за телефоном 205-63-38.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушив справу № 23/583 про банкрутство ТОВ «Виробничо-комерційна фірма «ВІВ-АРТ» (02001, м. Київ, вул. Челябінська, буд. 11, кв. 28. ЗКПО 23159660, рах. 26001012719307 в Ватутінському відд. ПІБ м. Києва, МФО 300142.

Розпорядником майна ТОВ ВКФ «ВІВ-АРТ» призначено Щербаня Олексія Миколайовича, ліцензія № 047812, від 19.10.01, поштова адреса: 01030, м. Київ-30, а/с 157.

Претензії кредиторів та пропозиції про санацію приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Луганської області (91000, пл. Героїв ВВВ, 3а) постановою № 9/10б від 04.12.2001 р. визнав банкрутом ТОВ «Держава», м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 10 а, р/р 26005100809 у АБ «Укркомунбанк», МФО 304988, код 30338746 та відкриває ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначена Стамбула Лариса Миколаївна (ліцензія № 599 від 26.04.2001 р, м. Луганськ, вул. Суходольська, буд. 8, кв.265).

Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

---

5 лютого 2002 року відбудуться загальні збори акціонерів закритого акціонерного товариства «Звармет» у приміщенні залу засідань за адресою: м. Одеса, вул. Ізвесткова, 52.

Початок зборів о 14.00. Реєстрація з 10.00 до 13.00.

Порядок денний:

1. Про затвердження рішення правління по розподілу створеного по підсумкам 2000 року фонду стимулювання підприємницької ініціативи.

2. Збільшення статутного фонду.

Додатково повідомляємо, що на загальних зборах акціонерів ЗАТ «Звармет» розглядається питання про затвердження рішення правління ЗАТ «Звармет» про збільшення статутного фонду на 807450 грн. При цьому випускається 7690 простих іменних акцій, номінальною вартістю 105 грн. Мотиви: випуск додаткової кількості акцій в з'язку з додатковим внеском акціонерів.

3. Затвердження змін до Статуту.

Довідки за тел.: (048) 732-95-07.

Правління.

---

*Закрите акціонерне товариство **«Галичторг»** (код 22406926) оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються за адресою: 79039, м. Львів, вул. Шевченко,75 протягом двох місяців з дня публікації. Тел. ф. (0322) 395-285.*

Хозяйственным судом Днепропетровской области (49600, г. Днепропетровск, ул. Куйбышева, 1а, тел. 47-88-63) начаты производства по факту банкротства следующих предприятий, распорядителем имущества по которым назначен арбитражный управляющий Котенко Александр Сергеевич, лицензия АА № 249697:

1. ЗАО «Присамарский завод промстройматериалов, пгт. Юбилейный (ОКПО 242223911). Дело № Б 26/234/01 от 21 ноября 2001 года.

2. ЗАО «Агрофирма им. Ильича» с. Богуслав, Павлоградского р-на Днепропетровской области. Дело Б 24/210/01 от 12 декабря 2001 года.

3. ООО ПКФ «Сэндай», (ОКПО .20299509), г. Днепропетровск. Дело № Б 24/246/01 от 22 ноября 2001 года.

Хозяйственным судом Днепропетровской области (49600, г. Днепропетровск, ул. Куйбышева, 1а, тел. 47-88-63) вынесены решения о признании банкротства и открыта ликвидационная процедура по следующим предприятиям, ликвидатором по которым назначен арбитражный управляющий Котенко Александр Сергеевич, лицензия АА № 249697:

1. Покровский районный потребительский союз пгт. Покровское, Днепропетровской области (ОКПО 01745819) Дело № Б 26/25/379/99 от 27 июля 2001 года.

2. АО «Словянское», с. Словянка, Межевского района Днепропетровской области, (ОКПО 03740424). Дело № Б 24/56/99 от 10 августа 2001 года.

3. ОАО «Днепрометаллургстрой» г. Верхнеднепровск, (ОКПО 01238376). Дело № Б 26/2/182/96 от 16 октября 2001 года.

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявлений.

Господарським судом Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська,22) порушено справу про банкрутство № 5/584 Відкритого Акціонерного Товариства «Кривоозерський райснаб» (55100, смт. Криве Озеро, вул. Мічуріна,24-А, р/р 26001200109719 в АК АПБ Україна смт. Криве Озеро, МФО 326364, код ЄДРПОУ 00905936). Розпорядником майна призначений Компанієць Олексій Миколайович (ліцензія № 627).

Заяви кредиторів і санаторів приймаються протягом місяця.

Представництво фірми «HENRYK GEMS LIMITED»

(ідентифікаційний код № 21661421), зареєстроване Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 10.03.1998 р. за реєстраційним № ПІ-2049) повідомляє про ліквідацію. (Рішення Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України № 28-27/1419 від 07.12.2001 р.). Претензії приймаються протягом двох місяців за адресою: 01033, м. Київ, вул. Саксаганського,52-А.

Повідомляємо про перейменування Товариства з обмеженою відповідальністю **«Агро-Стек Каховка»** (Херсонська область, м. Каховка, вул. Південна, 2) в Товариство з обмеженою відповідальністю «Унідріп».

Довідки за телефоном: (0522) 326059.

Директор ТОВ «АГРО- СТЕК КАХОВКА».

Господарський суд Сумської області (40000, м. Суми, вул. Рибалко, 2) Постановою № 3052-15/54 від 06.12.2001 р. визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру ВАТ «Гумотехніка» (40000, вул. Прикордонна, 47, код — 00152313; р/р — 26001301700011; МФО 337278; ЦВ ПІБ м. Суми).

Ліквідатором призначено Рибалченко Миколу Олександровича (ліцензія АА № 249719 від 19.10.2001 р.).

Місцезнаходження: 40030, м. Суми, вул. Фрунзе, 8-Б/18, тел. 21-08-21, факс 22-24-89.

Постановлением Хозяйственного суда Автономной Республики Крым (95000, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) 13 декабря 2001 г. по делу № 2-8/12087-01 Государственное предприятие «Алкоголь и табак Крыма» признано банкротом, назначен ликвидатор - Михеев Сергей Олегович (лицензия № 249836), тел. (0652) 44-46-77.

«Схаменіться, будьте люде!..»

Драматична історія відчуження і повернення теплохода «Тарас Шевченко», якій вже час покласти край

Утім, чорні дні для цього океанського лайнера настали лише в останні роки. Раніше в його «біографії» переважали світлі тони. Геннадій Марічереда, який стоїть на капітанському містку «Тараса Шевченка» майже три десятки літ, й досі згадує круїзні рейси судна в найекзотичніші куточки Світового океану:

— Нас знали й поціновували і в Європі, і в Азії, і в Америці... В круїзах ми перевезли, підраховано, понад 600 тисяч пасажирів з десятків країн світу. І вони потім, певен, з теплотою розповідали не тільки про лайнер, а й про поета, чиє ім'я він носить, про нашу країну, яку для себе відкривали, перебуваючи на теплоході. Щороку судно давало понад мільйон доларів прибутку...

До «офшорної ковбані»

Так було, та, на жаль, загуло. Настали часи «великого розграбування» Чорноморського морського пароплавства, якому належав і «Тарас Шевченко». Він теж увійшов до чималої «обойми» суден, що потрапили до сумнозвісної «офшорної ковбані», з якої більшість з них так і не вдалося виринути. «Тарас...» таку спробу робить, натикаючись на видимі та підводні «рифи». Утім, усе по порядку.

...Улітку 1995 року ЧМП начебто продало теплохід «Тарас Шевченко» зареєстрованій в Ліберії офшорній компанії «Кейбл Навігейшн», що була створена... менш як за місяць до цієї оборудки й мала одного-єдиного засновника — якогось К. Еліота. Чи надійшли від отого продажу в Україну гроші, не тільки журналістові, а й компетентним офіційним органам, наскільки відомо, досі встановити не вдалося. «Кейбл...», невдовзі з'ясувалося, не маючи відповідних інфраструктури й досвіду, сама експлуатувати океанський лайнер не збиралася — вона передала його в оперативне управління спочатку АТ «Трансшип», потім — «Укпас». Теплохід замість прибутків починає приносити збитки. «Укпас», аби якось поправити своє становище, навесні 1998 року бере кредит на суму 1,6 мільйона доларів у «Граф Кредит Банку», заставивши під нього, за погодженням з «Кейбл...», «Тараса Шевченка». Кредитні зобов'язання вчасно не виконуються, борг банкові зростає до двох з лишком мільйонів доларів, і теплохід, з «подачі» кредитора, виставляють у січні 1999 року на аукціон. За його підсумками судно дістається (за 2,2 мільйона доларів) англійській компанії «Клін Файненс». Остання, однак, скористатися теплоходом, який застряв на Іллічівському судноремонтному заводі, не може (хоча й отримала нотаріальне посвідчення на право володіння ним) через ряд перешкод, що їх почали чинити наші вітчизняні структури під цілком благородним гаслом захисту інтересів держави Україна.

Під вітчизняний прапор

І тут на сцену виходить нова діюча особа — акціонерне товариство закритого типу «Іллічівський морський порт», контрольний пакет акцій якого належить доволі відомій акціонерній рибопромисловій компанії «Антарктика». 7 грудня 2000 року порт укладає договір № 140/00 купівлі-продажу теплохода «Тарас Шевченко» з компанією «Клін Файненс». Тим самим досягши, здавалося б, мети, яку ставили перед собою (обравши, правда, для її досягнення не зовсім правильний, як на мене, шлях) оті вітчизняні структури, що звели бар'єри перед англійською компанією, — повернення «Тараса Шевченка» вітчизняному судновласникові. Над теплоходом, після більш як п'ятирічної перерви, було нарешті знову піднято український прапор! Руками українських моряків, яких розграбоване ЧМП кинуло напризволяще, а тепер узяла під своє крило «Антарктика».

Для чого тільки, питається, рибалкам пасажирське судно? Генеральний директор «Антарктики» Валерій Кравченко пояснює:

— Наша компанія багатопрофільна. Рибу не тільки ловимо й реалізуємо, а й переробляємо на своїх заводах, випускаємо консерви. Маємо порт, який хоча й називається рибним, та переробляє чимало й інших вантажів, дедалі розширюючи номенклатуру. Є в нас ремонтні підприємства. Є чимала соціальна сфера, якої не тільки не прагнемо позбутися, а й додаємо до неї нові об'єкти, зокрема оздоровчого характеру. Один з нових напрямів — транспортування вантажів та перевезення пасажирів, круїзний бізнес. Для цього й вирішили обзавестися своїми вантажними та пасажирськими суднами. «Тарас Шевченко» став першою ластівкою. Які́й, правда, хочуть обрізати крила...

Про «обрізування крил» — трохи згодом, а зараз — про серйозність намірів нового власника теплохода «Тарас Шевченко». За три роки простоювання біля причалу Іллічівського судноремонтного заводу без найменшої турботи з боку колишніх власників (за відсутності палива, електроенергії, зв'язку й зарплати поріділому екіпажеві) судно неабияк постаріло, його слід було негайно ремонтувати, оновлювати. Все те робити вирішили тут-таки, на заводі, трудовий колектив якого теж страждає — передусім, через брак постійних солідних замовлень, і, як результат — коштів на найнеобхідніше, в тім числі на зарплату. Й оті 1,5 мільйона доларів, що їх виділяють на ремонтні роботи, для заводу — мов киснева подушка для серйозно хворого. Обсяг робіт чималий: упорядкування корпусу, палуб, надбудов, внутрішніх приміщень, ремонт двигунів, рефрижераторної установки, електроустаткування, докове фарбування підводної частини судна та багато іншого. Тільки на самому теплоході за це взялися майже 80 чоловік, значний обсяг робіт виконується і в цехах заводу. Новий власник, окрім того, погасив борги по судну, підписав трудові угоди з членами екіпажу (чого, до речі, не робили попередні власники), регулярно виплачує їм зарплату. Розрахунки такі: в лютому наступного року завершити ремонтні роботи, потім провести ходові випробування й оснастити теплохід усім необхідним для круїзного плавання (на що треба буде витратити ще не менш як 1,5 мільйона доларів), а у квітні вже вийти у перший рейс з пасажирами, спочатку по Чорному та Середземному морях. «Якщо, звичайно, з нас знімуть пута», — зазначає, розповідаючи про плани, той-таки Валерій Кравченко.

То хто «обрізує крила»?

Хто має «зняти пута»?

Зацитую лише одне з «розпоряджень», що їх одержує капітан судна Г. Марічереда: «...У зв'язку з відвідуванням судна представниками АТЗТ «Іллічівський морський рибний порт», які заявляють свої майнові претензії на судно, прошу Вас забезпечити недопущення сторонніх на судно без попереднього письмового дозволу «Кейбл Навігейшн». Підписали оте президент акціонерної судноплавної холдингової компанії «Сі Трайдент» В. Миронюк та директор «Кейбл Навігейшн» О. Меркт. Щодо «Сі Трайдент», то це начебто холдинг, покликаний повернути в Україну запорошені в різні офшори судна ЧМП. Та його діяльність, однак, настільки оповита туманом секретності, що ніхто в Одесі нічого до ладу не знає і про жодні результати отого «покликання» не чув, а тому й віри в нього не дуже йме. **Ну а щодо «Кейбл Навігейшн» — то де вона була стільки років, чому раптом вигулькнула, хоча давно вже не заявляла на «Тараса Шевченка» свої права? Загадка! Залишається лиш додати, що Олександр Меркт вже згадувався в нашій газеті з іншого приводу («Заручники», «ГУ» від 22 листопада 2001 року) — у зв'язку з причетністю до відчуження від ЧМП теплохода «Петро Перший»: судно придбала зареєстрована теж у Ліберії офшорна компанія «Соверейн мерітайм інкорпорейтед», яку очолював... Олександр Меркт.**

Геннадій Семенович, одержуючи такі вердикти, не може стримати обурення:

— Коли ми нарешті одержали через стільки років зарплату, харч, все необхідне для відродження теплохода, раптом знайшлися, бачте, «хазяї»! Та з такими вже йшло до того, що судно взагалі могли б втратити. А тепер, впевнені, вийдемо в море, працюватимемо. Однак на шляху до цього ще так багато перепон. Й не тільки з боку згаданих вище компаній. Прокуратура Одеської області навесні нинішнього року подала позови одразу до двох судових інстанцій — до Вищого господарського суду України та до Київського районного суду Одеси. Суть отих позовів така: визнати недійсним аукціон з продажу судна «Тарас Шевченко» (де його придбала «Клін Файненс») та договір купівлі-продажу цього теплохода, укладений між вищезазначеною компанією та акціонерним товариством «Іллічівський морський рибний порт». Багато хто з юристів вважає, що справа взагалі не підлягає розглядові в господарському суді, оскільки в ній фігурують іноземні підприємства, не зареєстровані в Україні, — тому такі колізії має розглядати суд загальний. А останній своє вагоме слово сказав.

26 червня Київський районний суд Одеси ухвалив вердикт, яким відмовив облпрокуратурі у позові, вважаючи його необгрунтованим. Водночас суд задовольнив позови акціонерів АРК «Антарктика», зажадавши у своєму рішенні усунення перешкод в користуванні акціонерним товариством закритого типу «Іллічівський морський рибний порт» теплоходом «Тарас Шевченко», що є його власністю, з боку акціонерної судноплавної холдингової компанії «Сі Трайдент» та Інспекції головного державного реєстратора флоту. Останню зобов'язано, до того ж, зареєструвати теплохід за вищевказаним портом.

Однак, з усього видно, ті, хто потерпів на даному етапі фіаско, миритися не збираються, вони вишукують інші шпарини, аби забрати теплохід у нового його власника. Якому досі, до речі, реєстраційні документи, незважаючи на рішення суду, так і не видано. **Тим часом суд однозначно вказав, що договір між АТЗТ «Іллічівський морський рибний порт» та компанією «Клін Файненс» повною мірою відповідає законодавству України й не порушує прав держави Україна, мало того, судом прийнято до уваги той факт, що реалізація зазначеного договору відповідає державним інтересам України. Оскільки судно повертається у власність української юридичної особи і, отже, у випадку його експлуатації бюджет отримає істотні надходження у вигляді відповідних податків. Крім того, держава Україна через Іллічівський міський суд одержала в результаті аукціону 2,2 мільйона доларів США, які жодною особою, що оспорює право власності «Клін Файненс», останньому повернуті не були.**

Когось, виходить, все оте не влаштовує?

Якби затіяну навколо «Тараса Шевченка» сумнівну метушню міг побачити Великий Кобзар, то він, певно, закликав би: «Схаменіться, будьте люде!..». А, може, застеріг: «...Бо лихо вам буде!»? Досі, відомо, нікого так і не було серйозно покарано за розграбування, знищення ЧМП, за привласнення його суден, іншого майна. Ось куди спрямувати б сили та енергію і державних чиновників, і працівників правоохоронних органів. А не на те, щоб чинити перешкоди виходу лайнера під вітчизняним прапором на міжнародні туристичні ринки, де нашого «білого флоту», вважай, не залишилося.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

На знімку: теплохід «Тарас Шевченко».

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Досі нікого не покарано за знищення ЧМП

Спорт

Олімпійський орден — Володимирові Платонову

У Києві відбулася XIII Генеральна асамблея НОК України. За великі заслуги в розвитку олімпійського руху у світі МОК нагородив своїм орденом ректора Національного університету фізичного виховання і спорту України Володимира Платонова. За дорученням президента МОК Жака Рогге нагороду вручив член виконкому МОК Сергій Бубка.

Велику увагу в роботі асамблеї було приділено підготові українських спортсменів до участі в XIX зимових Олімпійських іграх у Солт-Лейк-Сіті. Докладно на цьому зупинилися голова Держкомспорту Марія Булатова, шеф місії української делегації на цих змаганнях Василь Карленко і Сергій Бубка.

Наша Жанна — у трійці найкращих

Чемпіонка світу з бігу на 100 метрів українка Жанна Пінтусевич стала третьою у списку найкращих спортсменок Європи за версією AIPS (континентальної спілки спортивних журналістів). А першість виборола російська гімнастка Світлана Хоркіна. Другою стала хорватська гірськолижниця Яніца Костолич.

ФІФА називає лауреатів

***Цюріх.* У результаті традиційного опитування, яке провела ФІФА, найкращим у світі гравцем став напівоборонець збірної Португалії та мадридського «Реала» Луїш Фігу, який здобув 250 очок. На 12 очок відстав напівоборонець збірної Англії та клубу «Манчестер Юнайтед» Девід Бекгем. Третє місце — у гравця середньої лінії збірної Іспанії та мадридського «Реала» Рауля Гонсалеса (96 очок).**

Збірною року стала команда... Гондурасу, яка за досить своєрідною системою підрахунків за зіграні матчі залишила позаду збірні Колумбії та Коста-Рики. До речі, гондурасці вибили з розіграшу Кубка Америки навіть бразильців.

«Золотий м'яч» Майкла Оуена

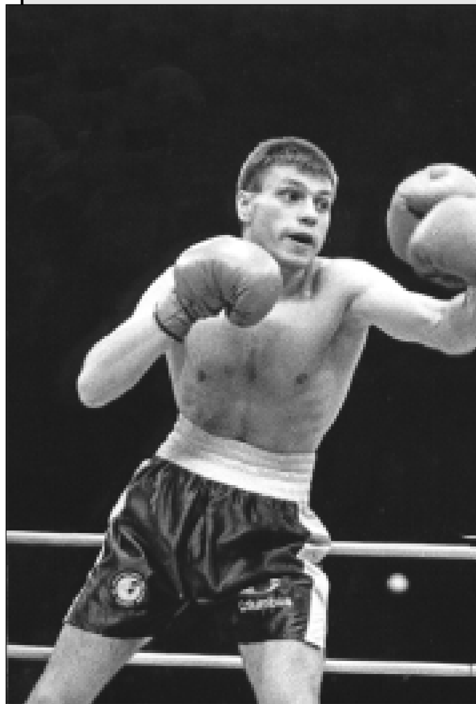
Форварда збірної Англії і «Ліверпуля» Майкла Оуена названо найкращим футболістом Європи. За традицією переможець опитування «France Football» отримав «Золотий м'яч». Далі в десятці найкращих: Рауль Гонсалес, Олівер Кан (Німеччина, «Баварія»), Девід Бекгем, Франческо Тотті (Італія, «Рома»), Луїш Фігу, Рівальдо (Бразилія, «Барселона»), Андрій Шевченко (Україна, «Мілан»), Т'єрі Анрі (Франція, «Арсенал»), Зінедін Зідан (Франція, «Ювентус»/«Реал»).

Чемпіон світу з Кіровограда

***Професіональний бокс.* Як повідомив нашій редакції президент НЛПБУ Михайло Зав'ялов, у Брістолі (Англія) відбувся поєдинок за звання чемпіона світу за версією WBF у ваговій категорії 72 кг між 29-річним українцем Віктором Фесечком і місцевим спортсменом, володарем титулу, темношкірим атлетом Даріном Дорінгтоном. Поєдинок тривав усі десять раундів. Але перевага вихованця кіровоградського тренера Анатолія Яценка була незаперечна. Перемогти господаря рингу та ще й за очками в такому відповідальному поєдинку, погодьтеся, багато важить.**

Віктор Фесечко отримав чемпіонський пояс та оплески залу. А напередодні в Лондоні наш юний володар двох поясів WBC та інтерконтинентальний чемпіон киянин Олександр Ветух (62 кг) провів рейтинговий бій із досвідченим англійцем Карлом Таулором із Бірмінгема, який тривав шість раундів по три хвилини. Ветух переміг суперника за очками.

На знімку: *чемпіон світу за версією WBF Віктор Фесечко.*

Який прогноз сьогодні в домі?!

Примхи долі

Оксана з Сашком познайомилися в інституті — обидва хотіли стати архітекторами. Часто, тримаючись за руки, блукали містом і мріяли, як за їхніми проектами зводитимуть будинки. Навіть зовні вони були схожі: високі, стрункі, кароокі. Однокурсники заздрили Сашкові: дівчина у нього красуня, з добрим серцем та відкритою душею — завжди допоможе, порадить, а то й просто зігріє теплим словом.

Ось проминули студентські роки, і Олександр з Оксаною вже дипломовані фахівці «з відзнакою». Друзі не сумнівалися, що вони одружаться.

Подружжя направили на роботу в Суми. Незабаром молоді фахівці отримали квартиру. Народилася донечка, яку назвали на честь бабусі — Іринкою. Жили, як то кажуть, у мирі та злагоді. Двері їхньої оселі завжди були відкриті для друзів, які часто заходили, щоб погрітися у проміннях родинного щастя й дитячого сміху. Та невдовзі Оксана зрозуміла, що безмежним нічого не буває. Особливо... кохання.

Дедалі частіше Сашко став припізнюватися на вечерю, а то й взагалі приходив, коли донька вже спала. Молода жінка відкидала всі «дурні» думки і боялася відвертих розмов. Аж поки одного разу чоловік прийшов опівночі і сам сказав, що хоче розлучитися. Зібрав речі і пішов у ніч. Вона не пам'ятає, як дочекалася ранку і приїхала з донькою до батьків в Обухів...

Подальшого життя в колишньому «гніздечку щастя» Оксана не уявляла, тому обміняла його на квартиру в Києві. За фахом не влаштувалася і почала давати вдома уроки гри на фортепіано, добре, що закінчила музичну школу.

Свекри намагалися «загладити провину» сина: за Іринкою доглянуть, коли Оксана зайнята, ремонт в оселі допоможуть зробити і грошей дадуть. Самі ж сподівалися, що він повернеться до родини. Та збігали роки. У Сашка народилася дитина в іншій сім'ї...

Невдовзі Оксана зійшлася з Олегом, який переїхав жити до неї. Він ніде не працював та ще й вдома ні до чого рук не прикладав. Згодом свекри дізналися, що і гроші, які вони дають для онучки, «новий чоловік» Оксани витрачає на власні потреби.

Останнім часом Іринка після вихідних, які вона проводила у дідуся з бабусею, не хотіла повертатися додому. Одного разу дівчинка обмовилася, що дядько Олег б'є маму, а їй погрожував, щоб нікому не розповідала. Батько і сам переконався у цьому, коли без попередження навідався до дочки. А незабаром стало зрозуміло, що вона чекає дитину. Народився Назарчик...

Якось свекор зателефонував до Оксанчиних батьків: — їхня донька в реанімації. З'ясувалося, що Олег — наркоман і Оксану невдало «підсадив на голку». А потім поїхав до матері і більше не з'являвся.

Після лікарні Оксана оселилася з дітьми поблизу батьків. Знайомі допомогли влаштуватися вихователькою в дитячий садок. Вона любила малюків, тому робота їй припала до душі. Там і познайомилася із самотнім татусем п'ятирічного Олексика — Сергієм. Він виявився не лише гарним батьком, а й добрим та порядним чоловіком. Плинув час, і Сергій вже й дня не міг прожити, щоб не побачитися з Оксаною. Кожного вечора проводжає її з Назарчиком додому, дедалі частіше вони проводять вихідні разом: виїжджають з дітьми на природу чи просто гуляють містом.

Одного разу прийшов Сергій забрати сина із садочка, а маленький Олексик біжить назустріч:

— Тату, тату, я сказав сьогодні Оксані Володимирівні, що ми з тобою її любимо, і щоб вона з Назарчиком та Іринкою приїхала жити до нас...

Вікторія ЛИТВИН.

Проблема

Життя — хронічна хвороба, яка веде до смерті

Більшість людей сприймають цей вислів як жарт. Проте для тих, хто страждає на тяжкі хронічні недуги, ці нехитрі слова стають чи не вироком.

Нині понад 12 тисяч українців хворіють на розсіяний множинний склероз, а в усьому світі кількість таких хворих сягає 3 мільйонів. Неабияк непокоїть лікарів і вчених той факт, що дотепер ще не вдалося з'ясувати, що саме може викликати в організмі автоімунні процеси — «атакування» клітинами імунної системи власного організму (особливо тканин головного та спинного мозку). Це можуть спричинювати віруси грипу, герпесу (носієм яких є кожен другий) тощо. Відомо, що схильність до цієї хвороби може передаватися спадково. Переважно від неї страждають молоді працездатні люди віком від 20 до 40 років, а особливому ризику піддаються жінки. От, мабуть, й усе, що нам можуть нині сказати медики про ще одну із найстрашніших хвороб XXI століття.

Загалом захворювання вражає організм людини протягом двох етапів. На першому — руйнівні віруси ще дають змогу вести повноцінний спосіб життя. Цей період може тривати рік, два, п'ять... Але вже через 10 років половина хворих не здатна працювати та виконувати домашню роботу, через 15 — не може пересуватися без сторонньої допомоги, а через 25 — повністю прикута до ліжка. Ускладнюють хворобу також інфекційні захворювання, зміни генного рівня (вагітність у жінок), стресові ситуації.

Зараз медики бачать лише один спосіб зарадити недузі, а саме: розтягнути перший період, зберігаючи працездатність хворого за допомогою сучасних медикаментів. Проте в усьому світі ці препарати коштують чималих грошей. Та, на жаль, в Україні немає державної програми підтримки хворих на розсіяний множинний склероз, у той час як Німеччина щорічно виділяє на кожного такого пацієнта 14 тис. доларів, Англія — 34, а США — 35. За ці гроші люди безкоштовно отримують необхідні ліки. Зберігаючи здоров'я, вони можуть вести повноцінне життя, працювати, забезпечуючи себе і свою сім'ю, а не сподіватися на державні пільги у зв'язку з інвалідністю.

Проект відповідної державної програми подадуть на розгляд у Міністерство охорони здоров'я представники Всеукраїнського об'єднання хворих на множинний склероз та «Жіночої громади». Доводять вони й потребу відкриття відповідного центру, де кожен міг би отримати медичну та психологічну допомогу, провести вільний час тощо. Допомогти в цій добрій справі обіцяла й Партія зелених. Хочеться вірити, що після виборів хворі таки отримають хоч якусь допомогу від держави, адже самотужки долати недугу ой як нелегко.

Надія ГОРБАТЮК.

Хуторянин зробив вертоліт...

Винахідники

Григорію Литвиненку з хутора Петрова Слобода набридла слава. Коли ми з'явилися на хуторі, де було лише два сусідські помешкання, він... сховався. Дружина з винуватими очима пояснила, що чоловіка немає вдома.

Наша настирливість допекла-таки Григорія Кириловича і зрештою він вийшов із хати. У його голосі вчувалося неприховане невдоволення:

— Ну нічого я вже не роблю! А ви їдете, їдете. Покажи, розкажи. Та хіба я вчитель? У мене, повірте, чотири класи школи. Та й немає коли!

...Винахідництво хуторянина осінило після закінчення механізаторських курсів ще на початку 70-х років. Спочатку зробив з металобрухту та куплених запчастин легкову машину, потім іншу. З ними постала проблема реєстрації — «безправний» автомобіль мав обмежений район користування ним. З хутірською пропискою навіть у райцентр не потикайся! Інша справа — тракторець. Ним город можна виорати, підвезти дрова. Почав «клепати» їх для себе, друзів, знайомих... Особливо сподобалися у свій час слова М. Горбачова про самозабезпечення.

— Як почув їх,— каже хуторянин, — аж потепліло на душі. Це ж мій час настав!

У 1990-х роках сім'я Литвиненка отримала у лісі два гектари землі. Аби зібрати висіяні зернові, довго довелося побігати, щоб запросити на хутір Петрову Слободу комбайнера. Почухав потилицю Григорій Кирилович та й змайстрував, знову ж таки з металобрухту, який іржавів на тракторних станах колгоспів, невеличкого комбайна.

Хуторянин думав не тільки про земне. Кільканадцять років тому він зробив... невеличкий вертоліт. Сподівався, що автоінспекція до нього не причепиться. Але виготовлений апарат злетів лише на півтора метра. Зате зроблений всюдихід на великих гумових колесах спокійно долав лісові болота, озерця!

Нині господар на повному самозабезпеченні. Є й свої олійниця, млинок.

— Та душа бажає чогось нового, — ділиться Григорій Кирилович. — Але можливості обмежені. В основному вдосконалюю вже виготовлену техніку. У мене тракторець такий економний, якби ви знали...

Сергій ПАВЛЕНКО,
Богдан ДОВНИЧ.

Чернігівська область.

Подвійна оплата за роботу

Оставайтесь с «Голосом»

Керівник моєї фірми вимагає виходу на роботу у вихідний день. В яких випадках така вимога правомірна та як це мають оплачувати?

Віталій КРЕМІНЬ.

Бар
Вінницької області.

Кодекс Законів про працю України забороняє роботу у вихідні. Залучення окремих працівників до роботи в ці дні можливо тільки з дозволу профспілкового комітету підприємства, установи, організації тощо, яка представляє інтереси трудового колективу, і лише у виняткових випадках:

— для відвернення громадського або стихійного лиха, виробничої аварії і негайного усунення їх наслідків;

— для відвернення нещасних випадків, загибелі працівників або псування державного чи громадського майна;

— для виконання невідкладних, наперед не передбачених робіт, від негайного виконання яких залежить подальша нормальна робота підприємства, установи, організації загалом або їх окремих підрозділів;

— для виконання невідкладних вантажно-розвантажувальних робіт з метою запобігання або усунення простою рухомого складу чи скупчення вантажів у пунктах відправлення і призначення.

Залучення до роботи у вихідні провадять за письмовим наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу. Компенсацію за роботу може бути здійснено за згодою сторін — наданням іншого дня відпочинку або в грошовій формі в подвійному розмірі (відрядникам — за подвійними відрядними розцінками; робітникам, праця, яких оплачують за годинними або денними ставками, — в розмірі подвійної годинної або денної ставки; працівникам, які одержують місячний оклад, — у розмірі одинарної годинної або денної ставки понад оклад — якщо робота у святковий і неробочий день провадилася в межах місячної норми робочого часу, і в розмірі подвійної годинної або денної ставки понад оклад — якщо роботу було проведено понад місячну норму). Оплату в зазначеному розмірі надають за фактично відпрацьовані години.

Наталя ГЕЛЕТКО.

Колектив Державного комітету ядерного регулювання України висловлює найщиріші співчуття першому заступнику голови Держатомрегулювання України Миколайчук Олені Анатоліївні з приводу передчасної втрати — смерті батька

ЗОЗУЛІ Анатолія Петровича

Редактор номера Людмила КОХАНЕЦЬ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311231. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України